

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลเรืองไทรใหญ่
อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

พระยาลี้กานต์ สกลสี (สารทนต์)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ

อ 352.14
ค881ก
2560

620100068520

หอสมุดส่วนกลาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
 กุมภาพันธ์ 2560
(สิ่งพิมพ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่
อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

พระอธิการเลิศ คเวสโก (สาระพงษ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่
อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

พระอธิการเลิศ คเวสโก (สาระพงษ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของ พระอธิการเลิศ เศวสโก (สาระพงษ์) ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รศ.อุดม พิริยสิงห์)

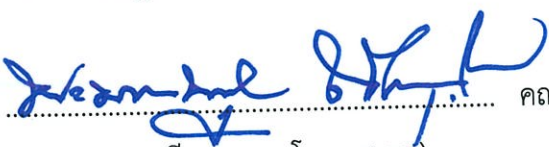

..... กรรมการ
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

..... กรรมการ
(ดร.ไพรัช พันชมภู)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช)

บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ภาณุวุฒโฒ, ผศ.ดร.)

วันที่ 28 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

5720750311017: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

คำสำคัญ: การบริหาร/หลักธรรมาภิบาล /องค์การบริหารส่วนตำบล

พระอธิการเลิศ คเวสโก (สารพะวงษ์): การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ (ADMINISTRATION OF TAMBON PHRUE YAI ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN KHUKHAN DISTRICT, SI SA KET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุวัฒน์ จิตต์จันทร์, ปร.ด. 120 หน้า, ปี พ.ศ. 2560.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคน 381 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .81 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน t-test และ F-test (One-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และมีการบริหารอยู่ในระดับปานกลางอีก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส และเมื่อจำแนกรายด้านในแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า 2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากประชาชนทุกปัญหาามาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสภาวะที่เกิดขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหน่วยงานหรือดำเนินโครงการแต่ละโครงการ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน เกิดความรัก ห่วงแหนต่อหน่วยงาน

5720750311017: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.Pol.Sc. (GOVERNMENT)

KEYWORDS: ADMINISTRATION/GOOD GOVERNANCE/TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

PHRA-ATHIKARNLOESH GAVESAKO (SARAPONG): ADMINISTRATION OF TAMBON PHRUE YAI ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN KHUKHAN DISTRICT, SI SA KET PROVINCE. ADVISORY SUPERVISOR: SUWANT JITJUN, Ph.D. 120 P, 2016.

The thesis was to serve the purposes: 1) to study good governance-based administration of Tambon Prue Yai Administrative Organization in Si Sa Ket province's Khukhan district, 2) to compare its good governance-based administration based on classification of residents' genders, ages, educational levels and occupations, 3) to examine their suggestions for its good governance-based administration. The sampling groups for conducting the research comprised 381 eligible voters in its constituencies. The research instrument was the five-rating scale questionnaire containing thirty questions, each of which possessed the reliability at .81. Statistics used for data analyses embraced percentage, mean, standard deviation. Another one used for the hypothesis testing results included t-test and F-test (One-Way ANOVA), by making use of the ready-made software package.

Results of the research findings: 1) Its good governance-based administration has been rated 'moderate' in the overall aspect. Given each of aspects, its target administration of three aspects has been scaled 'high' in such descending order of means as participation, values of money and accountability. On the contrary, its target administration of other three aspects has been measured 'moderate' in the descending order of means, namely rule of law, morality and transparency. 2) As classified by one single aspect, their genders, ages and educational levels yield no differences in their opinions on its target administration in the overall aspect and a single one; whereas their occupations prove 'moderate' with the statistical significance level at .05. 3) Their suggestions for enhancing its target administration are that it should: 3.1) open opportunities to residents to take part in assessing administrators' and personnel's work performance in the agency on thorough and regular bases, 3.2) take residents' suggestions for addressing every problem to keep abreast of ongoing circumstances, 3.3) open opportunities to them participating in managing

the agency or carrying out each project so as to make them feel as though they became owners of their communities, thereby prompting affection and cherishing the agency.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่อง วิทยานิพนธ์อย่างดียิ่ง ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์

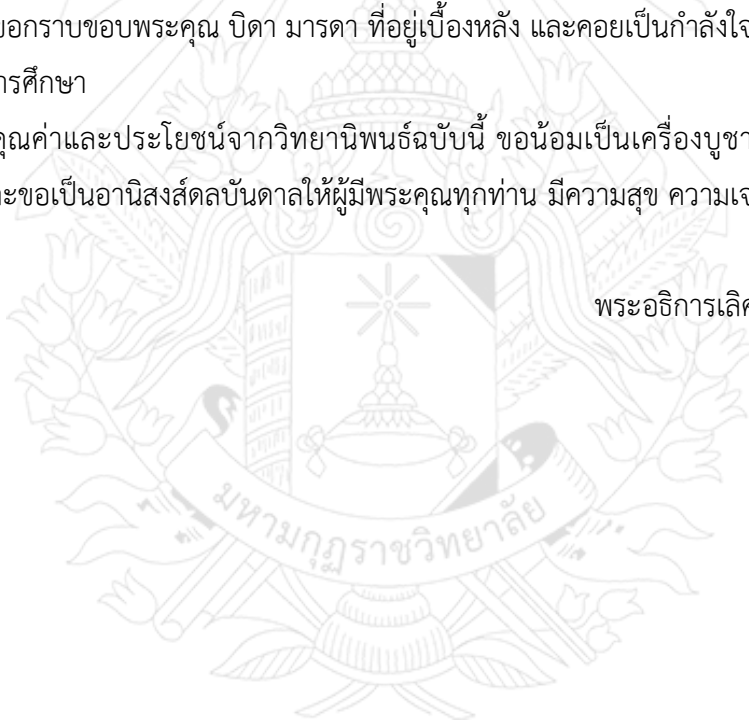
ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.ไพรัช พันชมภู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ และ ดร.ปัญญา คล้ายเดช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข ในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คณบดีคณะสังคมศาสตร์ คณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง และ คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาในเรื่องการเรียน การจัดวิทยานิพนธ์ จนเสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่ช่วยเหลือและ แนะนำในเรื่องงานเอกสารต่างๆ อย่างดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่อยู่เบื้องหลัง และคอยเป็นกำลังใจในการศึกษาตั้งแต่ต้น จนสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บูรพาจารย์ ทุกท่าน และขอเป็นอานิสงส์ลดบันดาลให้ผู้มีพระคุณทุกท่าน มีความสุข ความเจริญตลอดไป

พระอธิการเลิศ คเวสโก (สาระพงษ์)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.....	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	13
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	19
2.4 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่.....	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	42
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
5.1 สรุปผล.....	84
5.2 อภิปรายผล.....	87
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	101
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	103
ภาคผนวก จ แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องประสิทธิภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC).....	109
ภาคผนวก ฉ ตารางค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	112
ภาคผนวก ช ภาพประกอบการสัมภาษณ์.....	115
ประวัติผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	31
3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านที่อยู่ในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ.....	40
4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	50
4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	51
4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	51
4.4 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประกอบอาชีพ..	52
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	53
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	54
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	55
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ.....	56
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ.....	57
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ.....	59
4.12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีเพศต่างกัน.....	60
4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน.....	61
4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน.....	63
4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	64
4.16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	66
4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน.....	67
4.18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน.....	69
4.19 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันท์ จังหวัดศรีสะเกษ.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงแนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์.....	10
2 แสดงโครงสร้างของธรรมาภิบาลการบริหารที่ดี.....	14
3 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านการเมือง ให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2542 สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ, 2542, หน้า 6-7) ได้กำหนดหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้น ผลประโยชน์ของประชาชน เน้นผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ เน้นประสิทธิภาพโดยมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เน้นความสะดวกในการบริหารจัดการ เพื่อให้สนองต่อความต้องการของประชาชนและมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีหลักการพื้นฐานสำคัญประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่าไว้เป็นแนวทางในการบริหารงานในหน่วยงานต่างๆ ของทุกภาคส่วนของสังคม

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2545 ประเทศไทยได้เริ่มปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจังตั้งแต่ พ.ศ. 2545 โดยมีการนำเอาแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ ในการบริหารราชการแผ่นดินตั้งแต่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรของรัฐสามารถขับเคลื่อนภารกิจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม การนำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ใช่เรื่องง่ายดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2551, หน้า 14) แนวคิดการจัดการภาครัฐสมัยใหม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สูงขึ้นได้ องค์กรบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทมีหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบ 20 หมู่บ้าน ประชาชนมีหลากหลายอาชีพ และประชากรค่อนข้างหนาแน่น มีแผนและโครงการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งผู้บริหารจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลดีขึ้น ให้เป็นไปตามร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2559 ที่กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาลไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ว่า ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ได้

มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมากนักน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยย้อนกลับให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับตำบลอำเภอและจังหวัดให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ได้แก่

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ปรีอใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคน 7,802 คน (ตามบัญชีเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2555)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ปรีอใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคน 381 คน ได้มาโดยใช้การสุ่ม กลุ่มตัวอย่างจาก สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549, หน้า 48)

2. ประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ได้แก่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน และ ประธานประชาคมหมู่บ้าน 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จาก กลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปรีอใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 6 ด้าน คือ

- 1) ด้านหลักนิติธรรม
- 2) ด้านหลักคุณธรรม
- 3) ด้านหลักความโปร่งใส
- 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม
- 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ
- 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่อำเภอลำดวนจังหวัดศรีสะเกษ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ

1.5.2 ทราบถึงระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประกอบอาชีพต่างกัน

1.5.3 ผลของข้อเสนอแนะใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหาร หมายถึง การทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันซึ่งต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ ใช้ทรัพยากรบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารที่ตรวจสอบได้ มีประสิทธิผลและเป็นระบบที่ยืดโอกาสให้ประชาชนมีศักยภาพ ประกอบด้วย 6 หลัก คือ

1. **หลักนิติธรรม** หมายถึง การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย มีการทำประชาพิจารณ์ การออกบัญญัติที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน มีนโยบายธรรมาภิบาลให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรม การออกบัญญัติต้องคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง โดยมีการบริหารงานอย่างชัดเจนปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ

2. **หลักคุณธรรม** หมายถึง การยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ โดยผู้บริหาร พนักงาน องค์กรบริหารส่วนตำบล จะต้องตระหนักและมีจิตสำนึก ยึดหลักการให้บริการประชาชนเป็นหลัก มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพพร้อมให้บริการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรงเป็นธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรม

3. **หลักความโปร่งใส** หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กรให้มีความโปร่งใสในการจัดเก็บภาษี จัดงบประมาณ กระทำอย่างเป็นธรรม การบริหารงานต้องมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นหลัก มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ ตรงไปตรงมา ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงานโครงการต่างๆ

4. **หลักความมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เรื่องผลกระทบที่มีต่อชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ สามารถเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างอิสระ และให้เข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอแนะในการประเมินผล การปฏิบัติงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

5. **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง ให้บริการในต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบต่อสนองต่อความต้องการของประชาชน เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ดำเนินการโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม และบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า จัดสรรบุคลากร มีความเหมาะสม มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ จัดอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ มีความเหมาะสม มีความทันสมัย และส่งเสริมบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลการปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในด้านต่างๆตามที่กฎหมายกำหนด และในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา และ 4) อาชีพ

1. เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 เพศ คือ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2. อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 4 ระดับ คือ (1) 18-29 ปี (2) 30-39 ปี (3) 40-49 ปี และ (4) 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 4 ระดับ คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษา/ปวช. หรือเทียบเท่า (3) ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และ (4) ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ประกอบอาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 4 ระดับ คือ (1) เกษตรกรรม (2) ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว (3) รับจ้างทั่วไป/กรรมกร และ (4) รับราชการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยะนิง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งได้ครอบคลุมหัวข้อการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จกล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ (จุมพล หนีมพานิช, 2550, หน้า 14) ทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่สามารถมองเห็นได้ 3 ทาง คือ

1. ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา
2. ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จเป้าหมาย
3. ทางปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่บุคคลและบุคคลต้องการ (Getzals&Guba) ร่วมทำปฏิบัติการซึ่งกันและกัน

ลักษณะเด่นที่เป็นสากลของการบริหาร คือ

1. การบริหารต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย
2. ต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ
3. ต้องใช้ทรัพยากรบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. ต้องมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการทางสังคม
5. ต้องเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างกลุ่มบุคคล 2 คนขึ้นไป
6. ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
7. เป็นการร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. มีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
9. การบริหารไม่มีตัวตน แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

โดยสรุป การบริหาร หมายถึง การทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การทำงานในระบอบราชการปัจจุบัน ได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นความเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดการพัฒนาและการเคลื่อนไหวอย่างมากในระบบราชการ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ถึงแม้ว่าการปฏิรูประบบราชการในระยะปีแรก จะมีส่วนสำคัญอย่างมากในการบริหารราชการส่วนกลาง แต่ก็มีผล สืบเนื่องต่อเชื่อมโยงไปถึงการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค รัฐบาลมีความปรารถนาที่จะให้มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดผลจากการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยยึดเอา "ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหาร" และเน้นให้จังหวัดมีฐานะเสมือนหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit - SBU) ที่สามารถวินิจฉัยข้อมูล ปัญหา อุปสรรค กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตัดสินใจได้อย่างครบวงจร ภายในจังหวัด โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการจังหวัดให้เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive Officer : CEO) สามารถบังคับบัญชาสั่งการให้การดำเนินการในจังหวัดเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ตรงตามนโยบายรัฐและสนองตอบต่อความต้องการและข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัดได้โดยตรง การบริหารงานในระบบราชการปัจจุบันมีหน่วยงานราชการจำนวนมาก การทำงานของแต่ละหน่วยก็มีเป้าหมายวัตถุประสงค์แตกต่างกัน มีลักษณะที่เป็นอาณาจักรของตนเองเกิดปัญหาในการทำงานร่วมกัน เกิดการขัดแย้งระหว่างองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเป็นไปด้วยความไม่จริงใจและจริงจัง เป้าหมายองค์กรต่างกัน จึงทำให้ต่างคนต่างทำ สิ้นเปลือง สูญเสียงบประมาณ ไร้ประสิทธิภาพ ประเทศชาติและประชาชน ไม่ได้รับประโยชน์อย่างที่ทุกคนตั้งใจ

2.1.1 ทรัพยากรในการบริหาร

ทรัพยากรหรือปัจจัยที่นักบริหารต้องให้ความสนใจ (การบริหารจัดการ, 2550, ออนไลน์) เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้คือ

คน (Man) คือทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์การ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ

เงิน (Money) คือปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การดำเนินการต่อไปได้

วัสดุ (Materials) คือวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนที่ต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต

เครื่องจักร (Machine) เครื่องจักรอุปกรณ์ ที่มีศักยภาพที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิตเช่นกัน

วิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติ (Management Method) การจัดการหรือการบริหารในองค์กรธุรกิจประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่างๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบขั้นตอนวิธีการต่างๆในการทำงาน ย่อมส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จได้ดี

2.1.2 แนวคิดทางการบริหาร

ในอดีตที่ผ่านมา ระบบการจัดการของการผลิต และกิจกรรมต่าง ๆ ก็ดี ทางเศรษฐกิจ ทางการตลาด มิได้มีความสลับซับซ้อนมากนัก และไม่ต้องอาศัยระบบของการจัดการเช่นในปัจจุบันนี้ กระทั่งเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในโลก (ประมาณ ปี ค.ศ. 1880 เป็นต้นมา) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อันมีผลทำให้เศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ตลอดจนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับและขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ สำหรับแนวคิดทางการบริหารจัดการได้วิวัฒนาการเรื่อยมาเป็นลำดับ ซึ่งสามารถแบ่งออก ได้ 4 แนวคิด คือ

1. แนวคิดก่อนยุคการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Pre- Scientific Management) ในยุคนี้เป็นยุคก่อนปี ค.ศ. 1880 ซึ่งการบริหารในยุคนี้อาศัยอำนาจหรือการบังคับให้คนงานทำงาน ซึ่งวิธีการบังคับอาจใช้ การลงโทษ การใช้แส้ การทำงานในยุคนี้เปรียบเสมือนทาส คนในยุคนี้จึงต้องทำงานเพราะกลัวการลงโทษ

2. แนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) แนวคิดนี้เริ่มในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรม คือประมาณปี ค.ศ. 1888 เป็นต้นมาจนถึงปี 1930 ในยุคนี้ ได้ใช้หลักวิธีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์มาช่วยในการบริหารจัดการ ทำให้ระบบบริหารจัดการแบบ

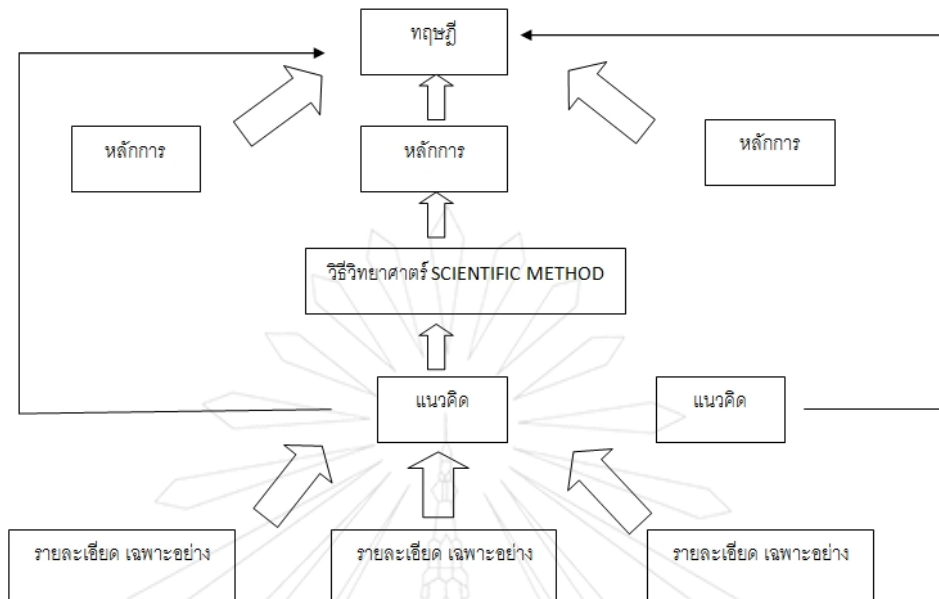
โบราณได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งบุคคลที่มีชื่อเสียงในการบริหารในยุคนี้มี 2 ท่าน คือ เฟร็ดเดอริช ดับบลิว.เทย์เลอร์ (Frederich W. Taylor) และ เฮนรี เจ. ฟาโยล์ (Henri J. Fayol)

เฟร็ดเดอริช ดับบลิว. เทย์เลอร์ (Frederich W. Taylor) ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ หรือบิดาของวิธีการจัดการที่มีหลักเกณฑ์ โดยได้ศึกษาหาวิธีเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดย เทย์เลอร์ (Taylor) ได้เข้าทำงานครั้งแรกในโรงงานที่เพนซิลวาเนีย เมื่อปี ค.ศ.1878 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำมาก การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ไม่มีมาตรฐานในการประเมินผลงานของคนงาน การแบ่งงานไม่เหมาะสม การตัดสินใจขาดหลักการและเหตุผล เทย์เลอร์ (Taylor) ได้คัดค้านการบริหารงานแบบเก่าที่ใช้อำนาจ (Power) ว่าเป็นการบริหารที่ใช้ไม่ได้และมีความเชื่อว่า การบริหารที่ดีต้องมีหลักเกณฑ์ การทำงานไม่ได้เป็นไปตามยะถากรรม เทย์เลอร์ (Taylor) จึงได้ศึกษาและวิเคราะห์เวลาการเคลื่อนไหวในขณะทำงาน (Time and Motion) เพื่อดูการทำงานและการเคลื่อนไหวของคนงานในขณะทำงาน โดยได้คิดค้นและกำหนด วิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างที่ได้มอบหมายให้คนงานทำ ดังนั้น ผู้บริหารการจัดการ จึงต้องเน้นและปฏิบัติ ดังนี้

1. กำหนดวิธีการทำงานด้วยหลักเกณฑ์ที่ได้มีการทดลองแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด
2. การคัดเลือกบุคลากรและการบริหารบุคลากร ต้องทำอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสม
3. ต้องมีการประสานร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับคนงาน
4. ผู้บริหารต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ในด้านการวางแผน และมีการมอบหมายงานตามความถนัด

สำหรับการศึกษาที่ใช้หลักวิทยาศาสตร์ (The Scientific Approach) มีส่วนประกอบสำคัญ 3 ลักษณะ คือ

1. มีแนวคิดที่ชัดเจน (Clear Concept) แนวความคิดต้องชัดเจนแน่นอนในสิ่งที่จะวิเคราะห์
2. วิธีทางวิทยาศาสตร์ (Scientific) สาขาพิจารณาข้อเท็จจริงได้ทางวิทยาศาสตร์หรือสังเกตได้ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการทดสอบความถูกต้อง ถ้าเป็นจริงก็คือหลักเกณฑ์ (Principles)
3. ทฤษฎี (Theory) หมายถึง การจัดระบบความคิดและหลักเกณฑ์มารวมกันเพื่อให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงแนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์

เฮนรี เจ ฟาโยล์ (Henri J. Fayol) เป็นวิศวกรเหมืองแร่ชาวฝรั่งเศส ได้สร้างผลงานทางแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งมุ่งที่ผู้บริหารระดับสูง โดยศึกษากฎเกณฑ์ที่เป็นสากลและได้เขียนหนังสือ Industrial General Management เสนอแนวคิดและกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารของผู้บริหาร ดังนี้

1. หน้าที่ของนักบริหาร (Management Functions) มีดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning) หมายถึงการที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมการวางแผนการทำงานขององค์กรไว้ล่วงหน้า

1.2 การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึงการที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมจัดโครงสร้างขององค์กรให้เหมาะสมกับทรัพยากรทางการบริหาร

1.3 การสั่งการ (Directing) หมายถึงการที่ผู้บริหารจะต้องมีการวินิจฉัยสั่งการที่ดี เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรดำเนินการไปตามเป้าหมาย

1.4 การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึงการที่มีผู้บริหารมีหน้าที่เชื่อมโยงต่าง ๆ ขององค์กรให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องต้องกัน

1.5 การควบคุม (Controlling) หมายถึงการที่ผู้บริหารคอยควบคุมและกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรให้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

2. หลักการบริหาร (Management Principle) Fayol ได้วางหลักพื้นฐานทางการบริหารไว้ 14 ประการ ดังนี้

2.1 การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) การแบ่งงานกันทำจะทำให้คนเกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) อันเป็นหลักการใช้ประโยชน์ของคนและกลุ่มคน ให้ทำงานเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 อำนาจหน้าที่ (Authority) เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้บริหารมีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติงานที่ต้องการได้โดยจะมีความรับผิดชอบ (Responsibility) เกิดขึ้นตามมาด้วย ซึ่งจะมีความสมดุลซึ่งกันและกัน

2.3 ความมีระเบียบวินัย (Discipline) บุคคลในองค์การจะต้องเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกาและข้อบังคับต่าง ๆ ที่องค์การกำหนดไว้ ความมีระเบียบวินัยจะมาจากความเป็นผู้นำที่ดี

2.4 เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการทำงานได้บังคับบัญชาควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ไม่เช่นนั้นจะเกิดการโต้แย้งสับสน

2.5 เอกภาพในการสั่งการ (Unity of Direction) ควรอยู่ภายใต้การจัดการหรือการสั่งการโดยผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งคนใด

2.6 ผลประโยชน์ขององค์การมาก่อนผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Subordination of Individual Interest to the General Interest) คำนี้ถึงผลประโยชน์ขององค์การเป็นอันดับแรก

2.7 ผลตอบแทนที่ได้รับ (Remuneration of Personnel) ต้องยุติธรรม และเกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย

2.8 การรวมอำนาจ (Centralization) ควรรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางเพื่อให้สามารถควบคุมได้

2.9 สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) การติดต่อสื่อสารควรเป็นไปตามสายงาน

2.10 ความมีระเบียบเรียบร้อย (Order) ผู้บริหารต้องกำหนดลักษณะและขอบเขตของงานเพื่อประสิทธิภาพในการจัดระเบียบการทำงาน

2.11 ความเสมอภาค (Equity) ยุติธรรม และความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความจงรักภักดี

2.12 ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure of Personnel) การหมุนเวียนคนงาน ตลอดจนการเรียนรู้ และความมั่นคงในการจ้างงาน

2.13 ความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นให้แสดงออกถึงความความคิดริเริ่ม

2.14 ความสามัคคี (Esprit de Corps) หลีกเลียงการแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์การ

3. แนวคิดการจัดการยุคมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relation) แนวคิดมนุษย์สัมพันธ์เป็นแนวคิดที่ขัดแย้งกับแนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ ที่เน้นประสิทธิภาพของการทำงาน และมองข้ามความสำคัญของคน เห็นว่ามนุษย์ไม่มีชีวิตจิตใจ ไม่มีความต้องการมากนัก มีพฤติกรรมที่ง่ายต่อความเข้าใจ โดยอาศัยโครงสร้างขององค์การมาเป็นตัวกำหนด และควบคุม ให้มนุษย์ทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งยุคมนุษย์สัมพันธ์นั้นเป็นแนวคิดที่อยู่ในช่วงระหว่างปีค.ศ.1930-1950เนื่องจากเล็งเห็นว่าการจัดการใดๆจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยคนเป็นหลัก

ดังนั้นแนวคิดมนุษย์สัมพันธ์ จึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relations) จึงทำให้เรื่องราวของมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relation) กลับมามีบทบาทสำคัญมากขึ้น นักวิชาการสำคัญที่ทำให้การสนับสนุนและศึกษาแนวคิดนี้คือ จอร์จเอลตัน มาโย (George Elton Mayo) ได้ทำการทดลองวิจัยที่เรียกว่า “Hawthorne Experiment” เมื่อปี ค.ศ. 1924 –1927 ณ Western Electric Company ในเมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ ซึ่งจุดประสงค์ก็คือต้องการเข้าใจพฤติกรรมของคนในหน้าที่งานที่จัดไว้ให้ ปรากฏว่าคนทำงานมิใช่ทำงานเพื่อหวังผลตอบแทนด้วยเงินเพียงอย่างเดียว แต่คนทำงานต้องการด้านสังคมภายในกลุ่ม ที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ ที่เป็นเรื่องของจิตใจ ตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนงานด้วยกัน

การศึกษาวิจัยดังกล่าวได้ศึกษาทดลองออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การศึกษาทดลองภายในห้อง (Room Studies) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของแสงสว่างภายในห้องทำงาน เพื่อสังเกตประสิทธิภาพของการทำงานว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

2. การศึกษาโดยการสัมภาษณ์ (Interviewing Studies) การทดลองนี้ก็เพื่อค้นหาความเปลี่ยนแปลงในการทำงานเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมของการทำงานและการบังคับบัญชา

3. การศึกษาโดยการสังเกต (Observation Studies) เป็นการสังเกตการทำงานของคนและปัจจัยอื่น ๆ จากการทดลองนี้ได้ประโยชน์หลายประการ คือ

3.1 คนมิใช่วัตถุสิ่งของ คนมีชีวิตจิตใจ จะซื้อด้วยเงินอย่างเดียวมิได้

3.2 การแบ่งงานกันทำตามลักษณะเฉพาะตัว มิใช่มีประสิทธิภาพสูงสุดเสมอ

3.3 เจ้าหน้าที่ระดับสูง การจูงใจด้วยจิตใจมีความสำคัญ และมีความหมายมากกว่าการจูงใจด้วยเงินตรา

3.4 ประสิทธิภาพการทำงานหาได้ขึ้นอยู่กับ สภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียวไม่ ยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภายในองค์การด้วย

จากการศึกษาแนวคิดมนุษย์สัมพันธ์ ทำให้ได้มีการศึกษาพฤติกรรมศาสตร์ทางการจัดการมากขึ้น โดยนำเอาหลักการจัดการมาผสมผสานกับพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การ ทำให้ได้ความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น อับราฮัม มาสโลว์ (Abram Maslow) ได้ศึกษาการแสวงหาความต้องการของมนุษย์ ว่ามนุษย์เราแสวงหาอะไร โดยเขาได้เสนอ ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy

of Need) ส่วน เฟรดเดอริชเฮอ์ชเบอร์ก (Frederick Herzberg) ได้ศึกษารูปแบบของการจูงใจโดยได้เสนอ ทฤษฎี Two Factor Theory of Motivation เป็นต้น

4. แนวคิดการจัดการยุคการบริหารสมัยใหม่ (Modern Management) แนวคิดในยุคนี้ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950-ปัจจุบัน ซึ่งในขณะนี้เศรษฐกิจ และธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว ความสลับซับซ้อนในการบริหารการจัดการก็มากขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดการสมัยใหม่ จึงต้องใช้หลักทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการตัดสินใจ ตลอดจนการจัดการเชิงระบบมาช่วย แต่อย่างไรก็ตามการบริหารการจัดการสมัยใหม่ก็ยังมิได้ทิ้งหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์และแนวคิดในด้านมนุษยสัมพันธ์เสียทีเดียว

การจัดการเชิงระบบ (System Approach) ความหมายของระบบ (System) “A Set of Interdependent, Interaction Element” ตัวอย่างเช่น คนเป็นระบบ เพราะในร่างกายของคนเรานั้นประกอบด้วย อวัยวะ ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างอัตโนมัติ ระบบจึงถือเป็น Grand Theory เป็นทฤษฎีขนาดใหญ่ เพราะมีระบบย่อยหรือสิ่งต่าง ๆ มากมาย เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ขององค์การไม่ว่าภายในหรือภายนอก ล้วนแต่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นการบริหารการจัดการจึงต้องปรับตัวให้มีความสมดุลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวถึงจะทำให้องค์การเติบโต อยู่รอด และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

การจัดการโดยใช้คณิตศาสตร์ หรือเชิงปริมาณมาช่วยในการตัดสินใจ (Quantitative or Decision Making Approach) การศึกษาในแนวนี้จะใช้ เครื่องมือสมัยใหม่มาช่วยในการตัดสินใจ เช่นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิจัย การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทำให้ต้องมีหลักการและเหตุผลมีหลักมีเกณฑ์ และเป็นการบริหารการจัดการที่สามารถลดความเสี่ยงขององค์การได้ในระดับหนึ่งสรุปการบริหารจัดการ เป็นการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ ใช้ทรัพยากรบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

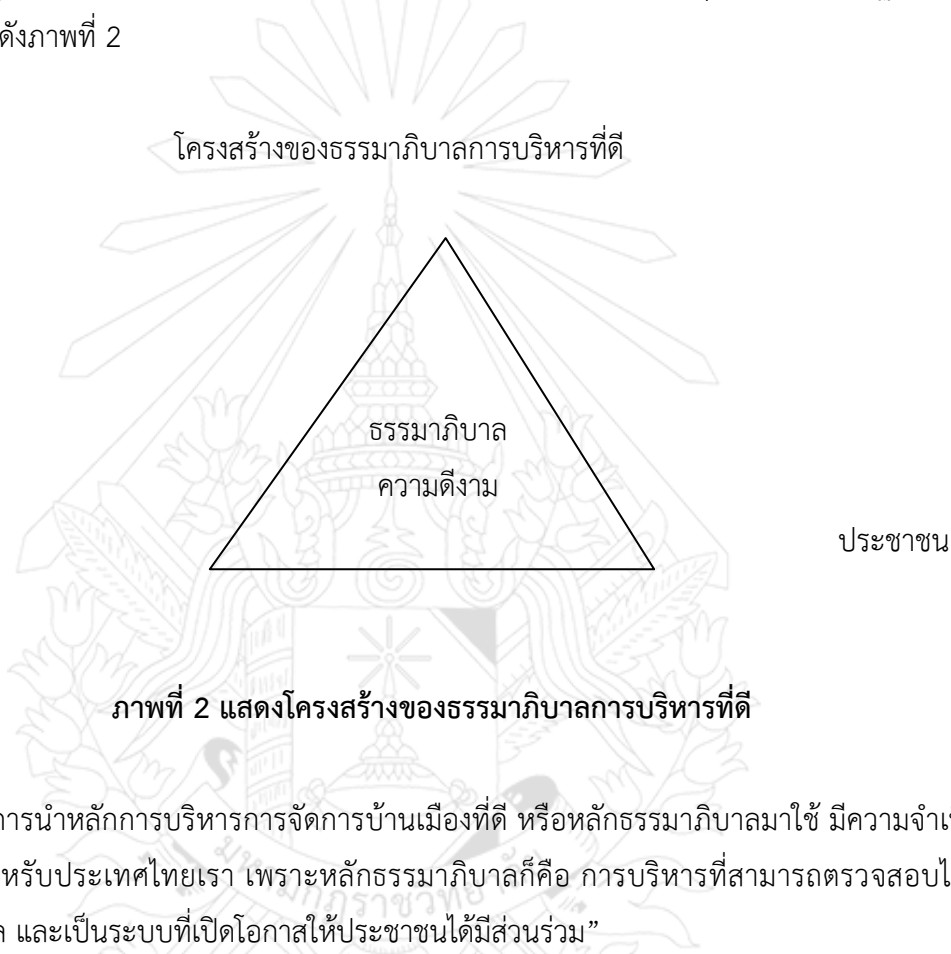
2.2.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธนาคารโลกให้ความหมาย Good Governance ไว้ว่า เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สุธรรมรัตน์โชติ, 2548, หน้า 5)

พรนพ พุกกะพันธ์ (2545, หน้า 78) ให้ความหมาย Good Governance ไว้ว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมซึ่งบุคคลหรือสถาบันทั่วไป ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้

กระทำลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานประโยชน์ที่หลากหลาย ที่ขัดแย้งกันได้

ความหมายคำว่า ธรรมภิบาล ซึ่งมาจากคำว่า Good Governance แต่จะให้ความหมายไปในทางการบริหารราชการเพื่อให้แตกต่างจากบรรษัทภิบาล(Corporate Governance)ว่า ธรรมภิบาลหมายถึง การบริหารของภาครัฐที่มุ่งความดีงาม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ และประชาชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม ธรรมภิบาลจึงประกอบด้วย การบริหารที่ดีและมีความยุติธรรมทั้งเพื่อรัฐและเพื่อประชาชน ดังภาพที่ 2

“การนำหลักการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมภิบาลมาใช้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเรา เพราะหลักธรรมภิบาลก็คือ การบริหารที่สามารถตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม”

ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานของรัฐทั้งภายในและต่างประเทศ (ปัญหา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชนิ ภูตระกูล, 2550, ออนไลน์) มีความเปลี่ยนแปลงไปมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน ในขณะที่สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ระบบการบริหารงานของภาครัฐ และสังคมไทยโดยรวมที่ผ่านมา ไม่สอดคล้องไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น การปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคมโดยการนำหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเราเพราะ

หลักธรรมาภิบาลก็คือ การบริหารที่สามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิผลและเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยสามารถเสนอข้อเรียกร้องมีการรวมตัวของประชาชน กลุ่มมวลชนผู้ใช้แรงงานและองค์กรภาคเอกชน เพื่อเข้ามามีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการทางการเมืองและการบริหารงานภาครัฐ ตลอดจนการประกอบธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนโดยรวมและสังคมไทยเติบโตด้วยความแข็งแกร่ง สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืนต่อไป

คำว่า Good Governance เริ่มนำมาใช้กันเมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมาโดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลกเมื่อปีค.ศ. 1989 เมื่อแนวความคิด Good Governance เข้ามาในประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ. 2540 นักวิชาการหลายท่านได้แปลความหมายของคำว่า Good Governance โดยเสนอใช้คำว่า “กลไกประชารัฐที่ดี” บ้าง “ประชารัฐ” บ้าง “ธรรมรัฐ” บ้าง “ศุภระศาสนการ” บ้าง แต่ในที่นี้จะขอใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมากเพราะคำว่าธรรมาภิบาลจะมีความหมายอย่างกว้างครอบคลุมทั้งทางบริหารจัดการที่ดีขององค์การธุรกิจ

การปกครองที่ดีของภาครัฐ ซึ่งเรียก Good Governance ว่าธรรมรัฐได้ให้ความหมายว่าเป็นการบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุกๆด้านและทุกระดับการบริหารจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าทั้งประชาชนข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กันในการกำหนดชะตากรรมประเทศแต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมรัฐหรือ Good Governance ยังต้องหมายถึงการมีกฎเกณฑ์กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหารตรวจสอบประเมินผลอย่างจริงจัง (ธีรยุทธบุญมี, 2541, หน้า 9-11)

UNDP (United Nation Development Program) หน่วยงานสังกัดองค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามความหมายของ Good Governance หรือธรรมาภิบาลว่าเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองการบริหารและเศรษฐกิจในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆของประเทศในทุกระดับโดยมีกลไกกระบวนการสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่างๆสามารถแสดงออกถึงความต้องการผลประโยชน์การใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายการประสานประนีประนอมความแตกต่างโดยผ่านกลไกกระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543, หน้า 86) ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคม ทุกประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น คำว่า Governance เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้ว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่าง ๆ ในการบริหาร ระบบบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate Good Governance

ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance

จากความหมายของนักวิชาการที่ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ Good Governance ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่า Good Governance จะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ภาครัฐ (Public Sector) ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างและปฏิรูปการเมือง กฎหมายและการบริหารราชการ

2. ภาคเอกชน (Private Sector) ซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดีและดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง

3. ภาคประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ (Civil Society) จะมีส่วนในการเกื้อหนุนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยการระดมกลุ่มต่างๆให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และสามารถตรวจสอบทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

2.2.2 รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาธรรมาภิบาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เมื่อพิจารณาเนื้อหาโดยรวมแล้วจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญได้วางระบบบริหารบ้านเมืองให้เป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพิ่มกลไกการตรวจสอบระบบการเมืองและระบบราชการให้ใช้อำนาจอย่างชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองมากขึ้นเพื่อการขจัดความทุจริตในบ้านเมือง ส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูประบบผู้แทน อาจกล่าวได้ว่ามาตรการที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญนี้ได้วางรากฐานของการพัฒนาธรรมาภิบาลของสังคมไทยไว้ (สุธรรม รัตนโชติ, 2548, หน้า 15) ซึ่งสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ พอสังเขปได้ ดังนี้

1. ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
2. การปฏิรูประบบราชการ
3. การปฏิรูปศาลและระบบตรวจสอบ
4. การปฏิรูประบบผู้แทน

5. การจัดความทุจริตในบ้านเมือง

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้วางรากฐานของธรรมาภิบาลไว้อย่างครบถ้วน กล่าวคือ ในแง่ของวัตถุประสงค์การบริหารจัดการ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ยึดประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ของคนทุกภาคในสังคม ในด้านโครงสร้างและกระบวนการ รัฐธรรมนูญได้เพิ่มภาคประชาสังคมเข้าสู่โครงสร้างการจัดการ รัฐบาลไทยและเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาค โดยเฉพาะภาคประชาสังคมในทุกด้านทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น ชุมชน ในด้านเนื้อหาของธรรมาภิบาลเอง รัฐธรรมนูญก็วางหลักการให้เกิดการประสานประโยชน์ของคนทุกภาคในสังคม เพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2.2.3 ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย

ในปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปมาก สังคมข่าวสารได้เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทยอันช่วยให้ภาคเอกชนเติบโตขึ้น ขณะเดียวกันก็ส่งผลให้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันข้าราชการในฐานะที่เป็นสถาบันหลักของชาติ จะต้องปรับแนวทางการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยการร่วมกันสร้างความเป็นเอกภาพและความสามัคคีในหมู่ข้าราชการเพื่อให้การประสานงานราชการด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็ต้องปรับเปลี่ยนระบบการทำงานโดยเน้นให้ความสำคัญกับการให้บริการประชาชน รวมทั้งข้าราชการต้องปรับทัศนคติในการทำงานโดยยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของการเป็นข้าราชการที่ดีที่มีคุณภาพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต อุทิศเวลากับงานราชการอย่างจริงจัง และเป็นที่ยังชีพของประชาชนอย่างแท้จริงอันจะช่วยส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วต่อไป

อย่างไรก็ตามในภาคราชการได้เริ่มดำเนินการสร้าง “ธรรมาภิบาล” ขึ้นแล้ว กล่าวคือ ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 (สุธรรม รัตนโชติ, 2548, หน้า 19) ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยระเบียบนี้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้ประชาชนมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำหรับในภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นนั้น ยังไม่มีการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งประชาชนยังขาดความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างดีพอ จึงทำให้ยังขาดกลไกของการตรวจสอบและการกำกับดูแลในทางปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้น

บทสรุป กระแสโลกาภิวัตน์กำลังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรวดเร็วและรุนแรงต่อทั้งเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย ดังนั้น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนจะต้องสนับสนุนหลักทั้ง 6 ประการตามที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อจะได้ร่วมกันปรับบทบาท ปรับวิธีการทำงานของแต่ละภาคให้สนับสนุนเกื้อกูลกันให้เกิดกำลังที่สามารถผลักดันผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์เข้าสู่ประเทศไทย อย่างไรก็ตามการสร้างธรรมาภิบาลจำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในทุกระดับกล่าวคือ

1. ระดับบุคคล คือ ประชาชนตระหนักว่าตนเองมีอำนาจ กล้าใช้อำนาจบนความรับผิดชอบและเป็นธรรม
2. ระดับชุมชน คือ การประสานสิทธิอำนาจของชุมชนเข้ากับการปกครองท้องถิ่น
3. ภาคธุรกิจเอกชน คือการบริหารจัดการ ธุรกิจ เอกชน รัฐวิสาหกิจให้ตรวจสอบได้ โปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

4. ภาคการเมืองและราชการ คือ การกระจาย ให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีการตรวจสอบภายในและระหว่างกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

จากหลักดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสร้างธรรมาภิบาลให้เข้มแข็งจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ทั้ง 3 ส่วนคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งในภาครัฐได้มีการดำเนินการไปบ้างแล้ว แม้ว่าขณะนี้ยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรมมากนักและคงต้องใช้เวลาอีกนานกว่าจะทำให้ระบบราชการโปร่งใสได้ ซึ่งก็ยังคงคิดว่าไม่ได้ทำอะไรเลย สำหรับภาคเอกชนจำเป็นต้องเสริมสร้างให้เกิด ธรรมาภิบาลขึ้น โดยควรมีการปฏิรูปภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็งและความสุจริต วิฤติเศรษฐกิจที่ผ่าน มาอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะภาคเอกชนดำเนินธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไรสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้น จึงควรสร้างกลไกการตรวจสอบและการกำกับดูแลภาคธุรกิจเอกชน สำหรับภาคประชาสังคมควรให้ความเข้มแข็ง โดยให้มีส่วนร่วมในระบบการบริหารจัดการประเทศมากขึ้น เร่งรัดการก่อตั้งองค์กรภาคสังคมที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้ครบถ้วนเช่น สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการส่งเสริมการรวมตัวของประชาชนเป็นองค์กรต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และชุมชนท้องถิ่น และชุมชนอื่น ๆ ให้ความเข้มแข็งแล้วก็จะก่อให้เกิดการคานและถ่วงดุลอำนาจของรัฐ

สรุป เพื่อให้สังคมไทยพัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการรวมตัวกันจากทุกภาคของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานเชื่อมโยงการทำงานทั้ง 3 ภาคให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่แท้จริงให้เกิดในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ตามหลักรัฐศาสตร์ได้จัดระเบียบการปกครอง โดยอาศัยหลักการใช้อำนาจการปกครองโดยแบ่งออกเป็นสามประเภท ได้แก่ หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจทางการปกครอง ส่วนการให้อำนาจหลักการใดมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับประวัติความเป็นมาในอดีตและสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2499 สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีการออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2499 (กรมการปกครอง, 2537, หน้า 51-55) กำหนดให้จัดตั้งตำบลภายใน 3 เดือน โดยแบ่งตำบลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาตำบล ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ และคณะกรรมการตำบลทำหน้าที่ด้านบริหาร ซึ่งสภาตำบลประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน หรือนายอำเภอเป็นผู้เลือก ส่วนคณะกรรมการตำบลซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร

ประกอบด้วยกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่ของทุกโรงเรียนในตำบลนั้น หัวหน้าสถานี ตำรวจ นายช่างชลประทาน ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 2 คน ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้เลือก หลังจาก คำสั่งที่ 222/2499 ได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ออกบังคับใช้ หลักการคือ ให้ตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งให้จัดตั้งมีฐานะเป็นหน่วยราชการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่าง สมบูรณ์ คือ ให้เป็นองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีฐานะเป็นนิติบุคคล (จรัส สุวรรณมาลา, 2539, หน้า 37-79) เรืองไชตาม พ.ร.บ. นี้ก็คือ กระทรวงมหาดไทยเป็นควรวางกระทรวงไหนเหมาะสมก็ จัดตั้งขึ้นหรือประชาชนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ร้องขอ อบต.ตาม พ.ร.บ. นี้มี 2 ส่วน คือ สภาตำบล ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบล สมาชิกซึ่งประชาชนเลือก หมู่บ้านละ 1 คน และ คณะกรรมการสภาตำบล หรือฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 5 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งโดยมีกำนันเป็นประธาน

หลังจากนั้นกระทรวงมหาดไทย ได้ออกคำสั่งที่ 275/2509 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2509 ให้มีเฉพาะสภาตำบล ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูประชาบาล 1 คน มีกำนันเป็นประธาน และรองประธานมาจากการเลือกตั้งในหมู่คณะกรรมการ ในที่คำสั่ง 222/2499 และ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ก็ยังคงใช้บังคับอยู่ การประกาศใช้คำสั่งนี้ก็เพราะรัฐบาลมีความเห็นว่าคำสั่ง 222/2499 และ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลไม่เหมาะสมที่จะใช้กับ บางตำบล แต่ก็ถูกยกเลิกโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 236 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยให้ปรับปรุงการบริหารงานเสียใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากขึ้น โดยให้ จัดตั้งสภาตำบลภายใน 3 ปี สภาตำบลประกอบด้วยกรรมการ 3 ประเภท คือ ประเภทโดยตำแหน่ง ได้แก่ ครูประชาบาล 1 คน โดยนายอำเภอเป็นผู้เลือก เพื่อมาเป็นเลขานุการสภาตำบล สภาตำบลนี้ไม่มี ฐานะเป็นนิติบุคคล จนมาถึงปี พ.ศ. 2537 สมัย นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการจัดตั้ง องค์กรบริหารส่วนตำบลขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผล ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2537 ให้แต่ละตำบลมีสภาตำบล และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สมาชิก สภาตำบล และ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สมาชิกสภาตำบลมี 2 ประเภท คือ

1. สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล
2. สมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้ง หมู่บ้านละ 1 คน มีกำนันเป็นประธาน โดยตำแหน่ง

ส่วนสภาตำบลได้มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ ต่ำกว่าหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์กรบริหารส่วนตำบล มีสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีกรรมการ 2 ประเภท คือ

1. โดยตำแหน่ง มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล
2. มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย ประธานบริหาร 1 คน และ กรรมการบริหารอีก 2 คน รวม 3 คน ซึ่งคัดเลือกมาจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผลจากพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอย่างขนานใหญ่ อันเนื่องมาจากการกระจายอำนาจจากรัฐบาลลงสู่ประชาชนอีกครั้งหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงครั้งสุดท้ายเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ตำบลยังคงเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางการเมืองการปกครอง แม้ว่าระบบการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้หมายถึงการมุ่งสร้างรูปแบบการปกครองตนเองและระดับตำบลเท่านั้น แต่ตำบลก็เป็นพื้นที่ระดับล่างสุดที่หลายฝ่ายต่างให้ความสำคัญโดยมีเหตุผลว่าเพื่อพัฒนาจิตสำนึกแห่งประชาธิปไตย อันจะส่งผลความแข็งแกร่งของการเมืองในระดับชาติ ตลอดจนเป็นการกระจายความเจริญหรือพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนที่เป็นรากเหง้าของปัญหา ซึ่งประหยัด หงส์ทองคำ (2537, หน้า 13-17) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยหลักการทั่วไปมีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกัน คือ

1. เพื่อหน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่จะให้การศึกษากองเมืองในระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน
2. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเอง
3. เพื่อให้องค์กรท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ยังคงอยู่ในกรอบแห่งหลักการทั้ง 3 ประการข้างต้น เช่น เป็นเวลาหลายทศวรรษแล้วที่ประเทศไทยเริ่มกิจกรรมหลายๆ อย่างประกอบด้วย งานพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ทั้งในระดับตำบลและหมู่บ้าน จะด้วยเหตุผลเนื่องจากสภาพการเมืองบีบบังคับให้ต้องกระทำหรือไม่ก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวรวมอยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายก็สร้างปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น พื้นที่ อบต. ทับซ้อนกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) หรือตั้งคำถามว่าผู้นำส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำ อบต. ไปสู่เป้าหมายตามเจตนารมณ์ที่ทุกฝ่ายคาดหวังหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้นำต้องยึดหลักธรรมาภิบาลสู่การบริหารองค์กรเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้มีความเข้มแข็งต่อไป

2.3.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ.2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538

ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล (โกวิทย์พวงงาม, 2542, หน้า 169-170) โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ สภาตำบลได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล ให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546) ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1. โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน อบต. ไตมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน อบต.ไตมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน

2. โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกตั้งแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

2.3.3 การยุบองค์การบริหารส่วนตำบล

ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลไตมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ทั้งเป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และ 42 วรรคสองและวรรคสาม

2.3.4 อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.3.5 อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

2.3.6 การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 ได้กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้าราชการของตนเอง เรียกว่า พนักงานส่วนตำบล โดยการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการภายใต้พระราชกฤษฎีกาพนักงานส่วนตำบล พุทธศักราช 2539 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 เมษายน 2539 เป็นต้นมา ทั้งนี้ โดยมีคณะกรรมการพนักงานเทศบาล (กท.) เป็นองค์การรับผิดชอบโดยได้กำหนดตำแหน่งรวมทั้งคุณสมบัติของพนักงานส่วนตำบลขึ้น จำนวน 21 ตำแหน่ง ดังนี้

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3-7)
2. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3-6)
3. หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงาน 3-5)
4. หัวหน้าธุรการ (เจ้าพนักงานธุรการ 2-5)
5. เจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ 1-4
6. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ระดับ 1-4
7. หัวหน้างานนิติการ (นิติกร 3-5)
8. หัวหน้าส่วนการคลัง (เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี 2-6)

9. หัวหน้างานงบประมาณ (เจ้าพนักงานการเงินและการบัญชี 2-5)
10. หัวหน้างานจัดเก็บรายได้ (เจ้าพนักงานการเงินและการบัญชี 2-5)
11. เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ระดับ 1-4
12. หัวหน้างานการเงินและการบัญชี (เจ้าพนักงานการเงิน 4 และการบัญชี 2-5)
13. เจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี ระดับ 1-4
14. หัวหน้าส่วนโยธา (เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง 2-6)
15. หัวหน้างานโยธา (เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง 2-6)
16. นายช่างโยธา ระดับ 2-5
17. ช่างโยธา ระดับ 1-4
18. หัวหน้าส่วนสาธารณสุข (นักบริหารงานสาธารณสุข 3-6)
19. หัวหน้างานสุขาภิบาล (นักวิชาการสุขาภิบาล 3-5)
20. หัวหน้างานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ (พยาบาลวิชาชีพ 3-5)
21. เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ระดับ 2-4

2.3.7 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำให้เขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67)

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจะทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลของตนเองได้ ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
9. การหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
11. กิจกรรมเกี่ยวกับพาณิชยกรรม
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

2.3.8 การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

1. นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย
2. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งคณะหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่ามี การกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2.3.9 การหมดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหมดวาระหรือยุบสภา
2. ตาย
3. ลาออกต่อนายอำเภอ
4. มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือ กิจการที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
5. ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิก
6. ไม่อยู่ในหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน 6 เดือน
7. ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลสมควร
8. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ออก เพราะทำตัวเสียหายหรือทำให้ ประชาชนเสียประโยชน์
9. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้สมาชิกสภาหรือผู้บริหารออกจากตำแหน่งได้ตาม รัฐธรรมนูญมาตรา 286

2.3.10 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่
3. ความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง
4. ลาออก
5. มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง
7. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่าย ประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
8. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน

สรุป องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.4 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่

2.4.1 สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งสภาตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 23 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ปัจจุบันสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ตั้งอยู่ที่หมู่ 14 บ้านปรีอคันไต้ มีเนื้อที่ประมาณ 83.72 ตารางกิโลเมตร หรือมีพื้นที่ประมาณ 52,325 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภออุซันต์ ประมาณ 14 กิโลเมตร และตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 62 กิโลเมตร มีหมู่บ้านในความรับผิดชอบ จำนวน 20 หมู่ มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 11,712 คนแยกเป็นชาย 5,832คนแยกเป็นหญิง5,880 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 141 คน/ตารางกิโลเมตร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด จำนวน 7802 คน (ตามบัญชีเลือกตั้ง พ.ศ. 2555)

2.4.2 สถานที่ตั้ง

1. ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลนิคมพัฒนา ตำบลตาอุด อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ
2. ทิศใต้ ติดกับ ตำบลโคกตาล อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ
3. ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
4. ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลตะเคียนราม อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.4.3 สภาพเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาใช้ในการปลูกข้าวเป็นดินร่วนปนทรายระบายน้ำได้ดี แม้จะมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำแต่ยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ การประกอบอาชีพของประชากรในตำบลร้อยละ 92.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนาข้าว ทำไร่ เช่น มันสำปะหลัง ปอแก้ว ข้าวโพด เป็นต้น ผักและผลไม้บางชนิด เช่น กัลย มะม่วง แตงโม เป็นการปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายสำหรับพืชเศรษฐกิจหลักในชุมชน ได้แก่ ข้าวและมันสำปะหลัง การเลี้ยงสัตว์ เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนและเพื่อจำหน่าย มีโรงสีข้าวขนาดเล็กกระจายอยู่ตามพื้นที่ภายในหมู่บ้าน และมีลานรับซื้อมันสำปะหลังหลายพื้นที่ บางส่วนของตำบลปรีอใหญ่สามารถทำนาปรังได้โดยมีน้ำจากระบบชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยศาลา ประชาชนบางส่วนมีอาชีพรับจ้างทั้งภายในหมู่บ้านและต่างจังหวัด

2.4.4 สภาพสังคม

การศึกษา

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง
2. โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง (เป็นโรงเรียนขยายโอกาส 2 แห่ง)
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 7 แห่ง
4. สถาบันและองค์กรทางศาสนา มีจำนวน 6 วัด / ที่พักสงฆ์ 1 แห่ง

2.4.5 สาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 3 แห่ง

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปรีอใหญ่
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปรีอคัน
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทับสยาม 06 (บ้านนาจะเรีย)

2.4.6 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1. สถานีตำรวจภูธร 1 แห่ง
2. ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 116 คน
3. ชุดรักษาความสงบประจำหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 300 คน
4. หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 1 หน่วย

2.4.7 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น

1. ประชาชนมีอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้
2. คมนาคม หมู่บ้านในระหว่างตำบล สามารถใช้สัญจรได้สะดวกตลอดทั้งฤดูกาล
3. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. ส่งเสริมด้านการศึกษา และวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

5. มีแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และแหล่งน้ำเพื่อใช้ในทางการเกษตร
6. อนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน สร้างแหล่งพักผ่อนในชุมชน
7. การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ
8. การส่งเสริมสวัสดิการคุณภาพชีวิตสตรี เด็ก คนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส
9. การส่งเสริมและการพัฒนาสถาบันครอบครัว
10. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
11. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
12. การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น
13. การคมนาคม ดำเนินการสร้างและปรับปรุงถนนภายในหมู่บ้านให้เป็นถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยาง รักษาถนนภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน เพื่อให้การคมนาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่มีความสะดวกมากขึ้น
14. สาธารณูปโภค ดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ดำเนินการสร้างประปาและขยายเขตระบบประปาหมู่บ้าน และดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อบริการให้แก่ประชาชน
15. ด้านสวัสดิการสังคม ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ คนพิการ
16. ด้านการศึกษา จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ส่งเสริมพัฒนาระบบการศึกษาในโรงเรียนโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในสื่อการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความรู้เทียบเท่ามาตรฐานสากล
17. สาธารณสุข พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขมูลฐานให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อ การรณรงค์ป้องกันภัยจากยาเสพติด
18. ทุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหลังคาเรือน ยกเว้น บางครัวเรือนที่ได้แยกออกไปใหม่และอยู่ห่างจากหมู่บ้าน จึงยังไม่ได้รับการขยายไปให้ทั่วถึง

2.4.8 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. จำนวนบุคลากร

องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีเจ้าหน้าที่บุคลากร 13 คน ประกอบด้วย	
ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	8 คน
ตำแหน่งในส่วนการคลัง	3 คน
ตำแหน่งในส่วนโยธา	2 คน

2. ระดับการศึกษาของบุคลากร

มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	7 คน
ปริญญาตรี	6 คน
สูงกว่าปริญญาตรี	- คน

ที่มา : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2559-2563) องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่

2.4.9 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่

ยุทธศาสตร์การขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่

วิสัยทัศน์

“บ้านเมืองน่าอยู่ เคียงคู่คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การที่1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเอง
และแข่งขันได้

ยุทธศาสตร์การที่2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ยุทธศาสตร์การที่3 การเสริมสร้างความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การที่4 การเสริมสร้างความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อย

ยุทธศาสตร์การที่5 การบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. การได้รับบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและรวดเร็ว
2. ประชาชนมีศักยภาพมีรายได้เพียงพอสามารถพึ่งตนเองได้
3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. ประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างสงบและเรียบร้อย
5. การบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

คำเป้าหมาย

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมุ่งสร้างและบูรณะถนน แหล่งน้ำ และ
สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อการเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

2. ส่งเสริมการเกษตร สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

3. พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษา การบริการสาธารณสุข การป้องกันและ
ควบคุมโรคติดต่อ โรคระบาด

4. พัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส

5. ส่งเสริมและสนับสนุนงานศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ

6. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด เพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานให้กับ อปพร. เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนมีความสามัคคีปองดอง สมานฉันท์ เพื่อความมั่นคงของชาติ

8. พัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการประชาชนและการปฏิบัติงาน และพัฒนา อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่ปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรให้ มีความพร้อมบริการประชาชน

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกตอบสนองความต้องการของประชาชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาการบริการด้านสาธารณสุข ให้ได้มาตรฐานทั่วถึงและเพียงพอ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน

4. พัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและคุณภาพชีวิตให้เกิดความมั่นคงและปลอดภัย

5. เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

6. ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

7. ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. ยกระดับระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ให้ทันสมัยสอดคล้อง กับหลักธรรมาภิบาล และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและผู้มาเยือนอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

เพื่อพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ และนโยบายของผู้บริหารที่ให้ไว้กับสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ พร้อมขับเคลื่อน กระบวนการมีส่วนร่วมภาคประชาชนอย่างยั่งยืน เป้าหมายสูงสุดในการบริหารคือ ให้ประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการเอง มีวิสัยทัศน์ชัดเจน

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และ Trend ปัจจัยและสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

ตารางที่ 2.1 แสดงการวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์	การวิเคราะห์จุดแข็ง (S=Strength)	การวิเคราะห์จุดอ่อน (W=Weakness)	การวิเคราะห์โอกาส (O=Opportunity)	การวิเคราะห์อุปสรรค (T=Threat)
1.ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้	-การคมนาคมมีความสะดวกรวดเร็ว -มีระบบสาธารณูปโภคที่สะดวกสบาย -การให้ความสำคัญด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	-ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการร่วมกันดูแล รักษาทรัพย์สินสาธารณะประโยชน์ -งบประมาณในการพัฒนาด้านคมนาคมไม่เพียงพอ -กระแสไฟฟ้าตก -ระบบประปาแย่งกระจายไม่ทั่วถึง	-การถ่ายโอนงานงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน -มีแหล่งน้ำสำรองและได้รับการสนับสนุนนโยบายของท้องถิ่นในด้านแหล่งน้ำ การจัดน้ำอย่างมีคุณภาพ	-การเกิดภัยน้ำท่วมทำให้ถนนได้รับการชำรุดเสียหาย -รถบรรทุกที่มีบรรทุกน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดวิ่งผ่าน -ได้รับงบประมาณอุดหนุนจำกัดและล่าช้า
2.ด้านการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี	-มีผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผลไม้หลากหลายชนิด ยางพารา -มีโรงงานอุตสาหกรรม -องค์กรมีกลุ่มสตรีและศูนย์ถ่ายทอด	-มีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช -ขาดการส่งเสริมด้านการตลาด การกระจายผลการผลิตทางการเกษตร -เกษตรกรขาดความรู้	-โครงการส่งเสริมทุนในรูปแบบต่างๆเช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและธุรกิจชุมชน อื่นๆ -การแทรกแซงราคาสินค้า	-ราคาผลผลิตตกต่ำ -ปัจจัยการผลิตหรือต้นทุนการผลิตสูง -ภาวะเศรษฐกิจของโลกและของ

	เทคโนโลยีที่เป็นที่รู้จักและขึ้นชื่อและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านสามารถให้ความรู้และมีแหล่งการเรียนรู้	ในการพัฒนาสินค้าและด้านการตลาด -ประชาชนขาดวินัยด้านการเงิน เกิดปัญหาหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ -ขาดการเก็บออม -ปัญหาการขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร	-นโยบายรัฐบาลตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเพื่อใช้เป็นหลักทรัพย์ค้าประกันได้ -การคมนาคมขนส่งผลผลิตทางการเกษตรมีความสะดวก	ประเทศตกต่ำ -การเกิดภาวะเงินเฟ้อเนื่องจากราคาสินค้า และราคาน้ำมันที่แพงขึ้นเรื่อยๆ -การเกิดภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วมทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหาย
3.ด้านการเสริมสร้างความสมดุลงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-มีกลุ่มผู้ใช้น้ำ -มีรถเก็บขยะ และให้การบริหารจัดการเก็บขยะภายในตำบล	-ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม -มลภาวะเสื่อมโทรม -การให้บริการจัดเก็บขยะยังไม่ทั่วถึง	-การรณรงค์ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	-ปัญหาน้ำน้ำเน่าเสียในแม่น้ำลำคลอง
4.ด้านการเสริมสร้างความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อย	-มีผู้นำที่ดี มีความเข้มแข็ง -ประชาชนมีความรัก สามัคคี มีการรวมตัวกันในการร่วมกิจกรรม -ครอบครัวมีความรัก มีความอบอุ่น -ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง ไม่เกิดการว่างงาน	-งบประมาณมีจำนวนจำกัดในการเร่งการพัฒนา ทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ช้าๆ -มีปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดแพร่ระบาด	-รัฐบาลมีนโยบายในการปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง -แนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เน้น “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา	-ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เน้นทางด้านวัตถุนิยมมากกว่าจิตใจ -การแข่งขันทางสังคมเพื่อความอยู่รอด -วัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามา

	-หน่วยงานราชการ ทุกภาคส่วนมีความ ร่วมมือให้ความ ช่วยเหลือ		-ความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี -นโยบายรัฐบาลใน การแก้ปัญหาความ ยากจนของ ประชาชน เพื่อ ยกระดับคุณภาพชีวิต -ได้รับเงินอุดหนุน จากหน่วยงานภาครัฐ	มีบทบาทต่อ แนวความคิด และวิธีการ ดำเนินชีวิตของ ประชาชน -งบประมาณ จำกัดไม่ เพียงพอ
5.การบริหาร จัดการใน ภาครัฐและ ธรรมาภิบาล	-สมาชิก อบต. มี การประสานงาน ร่วมมือกันทำงานไม่ มีความขัดแย้ง -การบริหารงานมี นโยบายที่ดีและ ดำเนินการตาม นโยบายที่ได้วางไว้ -การประสานงาน ระหว่างหน่วยงาน ต่างๆเป็นไปด้วยดี และรวดเร็ว -อบต. มีความ อิสระในการ ดำเนินงาน การ บริหารงานเป็นไป ด้วยความรวดเร็ว ทันท่วงที	-ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการทำงาน ตรวจสอบการทำงานมี น้อย -บุคลากรมีไม่เพียงพอ -ขาดการประสานงาน ที่ดีในองค์กร -ความไม่พร้อม ไม่ เข้าใจ ในการรับการ ถ่ายโอนซึ่งมีความ สับสนและยุ่งยากอยู่ บ้าง -อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ยังไม่เพียงพอ ต่อความจำเป็นและ ต้องการ	-กฎหมาย รัฐธรรมนูญ กำหนดให้มีการ กระจายอำนาจลงสู่ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น -มีการถ่ายโอนงาน งบประมาณ และ บุคลากรท้องถิ่นเพิ่ม มากขึ้น -การนำเอา เทคโนโลยีมาใช้ใน การดำเนินงาน	-ขั้นตอนและ วิธีการถ่ายโอน ที่มีความ ยุ่งยากและเกิด ความสับสน ในทางปฏิบัติ -การมีอคติ ความไม่เชื่อมั่น ในการ บริหารงานของ อบต. -ข้อจำกัดด้าน ระเบียบและ กฎหมายต่างๆ

ที่มา : ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ พ.ศ. 2561- 2564. หน้า 37-40.

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เบญจวรรณ วันดีศรี (2556, หน้า 66-68) ได้ศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นธรรมาภิบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ มีธรรมาภิบาลระดับมาก ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า มีธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ มีธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

นพพล สุรณัฏฐินทร์ (2547, หน้า 126) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาวิจัยโดยภาพรวมพบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลางแต่ยังไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกันมีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมฉา สาแมเน็ง (2555, หน้า 118) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในทรรคนะพนักงานส่วนตำบล อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่า โดยรวม ด้านความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า พนักงานส่วนตำบลได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบปรากฏว่าพนักงานส่วนตำบลในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เห็นว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาและอุปสรรคระดับต่ำและพนักงานส่วนตำบลอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีเพศและระดับการศึกษา เห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) แต่พนักงาน

ส่วนตำบลที่มีระดับการปฏิบัติงานและอายุการทำงานต่างกัน เห็นว่าได้มีการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภัตรา วิมลสมบัติ (2554, หน้า 127-128) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผลจากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ เห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา ประชาชนเห็นว่ามี การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกยไชย สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกยไชย ประสบความสำเร็จได้เกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหรือผู้บริหาร ปัจจัยด้านทีมงานหรือองค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะร่วมมือร่วมใจพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ ในการดำเนินงานของทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากำหนดเป็นแนวนโยบายในการปฏิบัติอันได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า นอกจากนี้ยังเน้นหนักในเรื่องของความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการบริหารองค์กร เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจการสาธารณะของท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยความต้องการของประชาชนสะท้อนถึงการบริหารกิจการสาธารณะในท้องถิ่นว่าเกิดประโยชน์ต่อประชาชนเพียงใด องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถผูกขาดรวมอำนาจทางการเมืองไว้กับผู้บริหารได้อีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องเปิดกว้าง เพื่อให้องค์กรชุมชนเข้ามารับรู้ความเป็นไป และเข้าไปมีส่วนในการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

จตุพร ผ่องสุข (2554, หน้า 107) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษา รายได้แตกต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

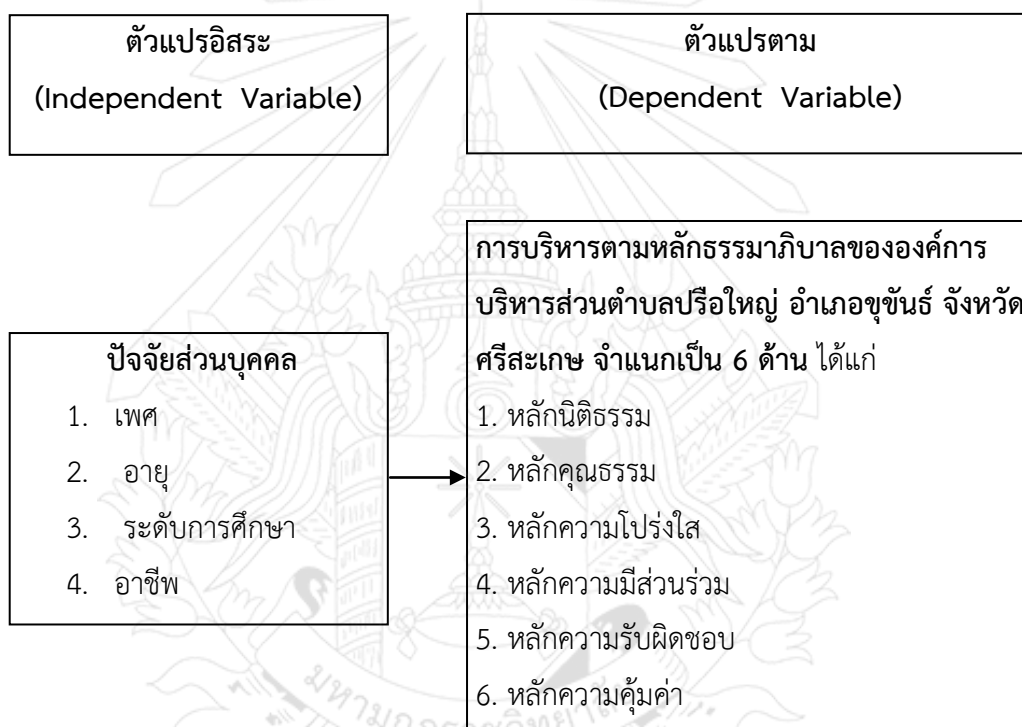
นภดล สุรนครินทร์ (2552, หน้า 79) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนคติของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนคติของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคลพบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

มัทนา เหลืองนาททองดี (2552, หน้า 83) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานบริหารมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และเป็นผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย การศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้บริหารระดับกลาง นอกจากนี้พบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และยังพบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร

เบญจวรรณ วันดีศรี (2549, หน้า 74) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า มีธรรมาภิบาลระดับสูง

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ผู้วิจัยได้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 9) มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม Mix Method Research (MMR) เป็นวิธีผสมระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคน 7,802 คน (ตามบัญชีเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2555 องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่. 2555, หน้า 12-22)

- 1.2 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน และประธานประชาคมหมู่บ้าน 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 2.1 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคน 381 คน โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรของทาโร ยามาเนะ (Taro Yamanae, 1973 p, 727) โดยใช้วิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549, หน้า 48) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

- เมื่อ n หมายถึง จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง (คน)
 N หมายถึง จำนวนประชากร (คน)
 e หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติร้อยละ 0.5

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{7,802}{1 + 7,802(0.0025)^2}$$

$$n = \frac{7,802}{20,505}$$

$$n = 380.492$$

ปัดทศนิยม $n = 381$

การสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกได้ ตามสูตร

$$\text{สูตร } n_h = \frac{n \cdot N_h}{N}$$

- n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 n_h หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในชั้นภูมิ
 N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด
 N_h หมายถึง จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านที่อยู่ในเขตปกครองของ
องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลปรือใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง n_1
1	บ้านปรือใหญ่	753	$\frac{753(381)}{7,802} = 36.77 = 37$
2	บ้านหลัก	392	$\frac{392(381)}{7,802} = 19.14 = 19$
3	บ้านตาเปาะ	710	$\frac{710(381)}{7,802} = 34.67 = 35$
4	บ้านมะขาม	225	$\frac{225(381)}{7,802} = 10.98 = 11$
5	บ้านปรือคันตะวันออก	432	$\frac{432(381)}{7,802} = 21.09 = 21$
6	บ้านโนนสมบูรณ์	394	$\frac{394(381)}{7,802} = 19.24 = 19$
7	บ้านปรือคันตะวันตก	485	$\frac{485(381)}{7,802} = 23.68 = 24$
8	บ้านโพธิ์สว่าง	285	$\frac{285(381)}{7,802} = 13.91 = 14$
9	บ้านคลองลำเจียก	267	$\frac{267(381)}{7,802} = 13.03 = 13$
10	บ้านเกษนาค้อ	379	$\frac{379(381)}{7,802} = 18.51 = 19$
11	บ้านเนินแสง	317	$\frac{317(381)}{7,802} = 15.48 = 15$
12	บ้านแสนสุข	399	$\frac{399(381)}{7,802} = 19.48 = 19$
13	บ้านนาจะเรียม	474	$\frac{474(381)}{7,802} = 23.14 = 23$
14	บ้านปรือคันไต้	708	$\frac{708(381)}{7,802} = 34.57 = 35$
15	บ้านบางกระวาน	253	$\frac{253(381)}{7,802} = 12.35 = 12$
16	บ้านหนองอาเสร	153	$\frac{153(381)}{7,802} = 7.47 = 7$
17	บ้านทุ่งชัย	464	$\frac{464(381)}{7,802} = 22.65 = 23$

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง n_1
18	บ้านเนินเสรี	303	$\frac{303(381)}{7,802} = 14.79 = 15$
19	บ้านหนองสิม	278	$\frac{278(381)}{7,802} = 13.57 = 14$
20	บ้านนาค้อ	131	$\frac{131(381)}{7,802} = 6.39 = 6$
รวม		7,802	381(n)

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการนำรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านมาเขียนชื่อลงในกล่องแล้วทำการจับสลากแบบทดแทนจนได้กลุ่มตัวอย่างจนครบตามตารางที่ 3.1 แล้วนำแบบสอบถามไปแจกตามรายชื่อ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน และประธานประชาคมหมู่บ้าน 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามปลายเปิด (Close-ended Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ Quantitative Research และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative ดังนี้

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ Quantitative Research

1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา และ 4) อาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซัน จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดย แบ่งระดับของ

การวัดออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2548, หน้า 100) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยสุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยระบุชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน แบบสอบถามเป็นคำถามเดียวกัน ในรูปแบบเดียวกันเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และเปรียบเทียบกันได้

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยจำแนกหัวข้อ 6 หลัก คือ

1. สัมภาษณ์ด้านหลักนิติธรรม
2. สัมภาษณ์ด้านหลักคุณธรรม
3. สัมภาษณ์ด้านหลักความโปร่งใส
4. สัมภาษณ์ด้านหลักการมีส่วนร่วม
5. สัมภาษณ์ด้านหลักการรับผิดชอบ
6. สัมภาษณ์ด้านหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สรุปอ้างอิงผลการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง กำหนดจากผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป ได้แก่ นายกองการบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ประธานประชาคมหมู่บ้าน 2 คน รวมเป็น 7 คน

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 การสร้างและการหาคุณภาพทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ Quantitative Research ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสร้างเครื่องมือ ดำเนินเป็นลำดับดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตลอดจนองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.2 ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ

1.3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาขอคำแนะนำ ในการกำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรวจสอบสำนวนภาษา ความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

1.4 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งโครงสร้าง เนื้อหา และสำนวนภาษา จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.4.1 ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา กศม.(การศึกษานอกระบบ),ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.4.2 ดร.ประพิศ โบราณมูล อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา บธ.บ., กศม.(สังคมศาสตร์),ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.4.3 นายสมาน พรหมศรี ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง

1.6 นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

2. การหาคุณภาพเครื่อง ดำเนินเป็นลำดับดังนี้

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearso's Simple Correlation Coefficient) พิจารณาข้อที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45-0.80

2.2 นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 96) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์และจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ และจัดบันทึกจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายจำนวน 7 คน คือ

2.3.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล 1 คน

2.3.2 กำนัน 1 คน

2.3.3 ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน

2.3.4 ประธานประชาคมหมู่บ้าน 2 คน

3.3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสรุป มีจำนวน 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักนิติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม
3. ด้านหลักความโปร่งใส
4. ด้านหลักความร่วมมือ
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด นำเรียนถึงนายกองค้การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูนันท์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.4.2 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 381 ฉบับและได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4.3 ทำการสุ่มแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการจับสลาก นำชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งแต่ละหมู่บ้าน มาเขียนชื่อลงในกล่องจนครบในแต่ละหมู่บ้านแล้วจึงจับสลากแบบทดแทน ตามตารางกลุ่มประชากร

3.4.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4.5 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ไปทำการสัมภาษณ์ สังเกต และจดบันทึก จากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป จำนวน 7คน จนครบแล้วนำข้อมูลมา เพื่อวิเคราะห์เชิงพรรณนาต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.5.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3.5.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูป

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งในภาพรวมรายด้าน และเป็นรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยแจกแจงความถี่

3.5.6 นำเสนอผลการวิจัยที่แปลผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และการสัมภาษณ์ การสังเกต การจดบันทึก นำมาจัดลำดับข้อมูลทำการเรียงเรียงสรุปวิเคราะห์ เชิงพรรณนาต่อไป (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) สถิติการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 ΣR แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาคโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อเครื่องมือวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.6.2 สถิติพื้นฐาน

1) สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

1) การทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่า t (t-test) Independent Sample ชนิด Pooled Variance โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด , 2535, หน้า 102)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
\bar{x}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
\bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน	จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนตัวอย่างในกลุ่มควบคุม

2) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยทดสอบค่า F (F-test One-way ANOVA) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 113)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติใน F-distribution

MS_b แทน ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

$$MS_b = SS_b \div (k-1)$$

MS_w แทน ประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

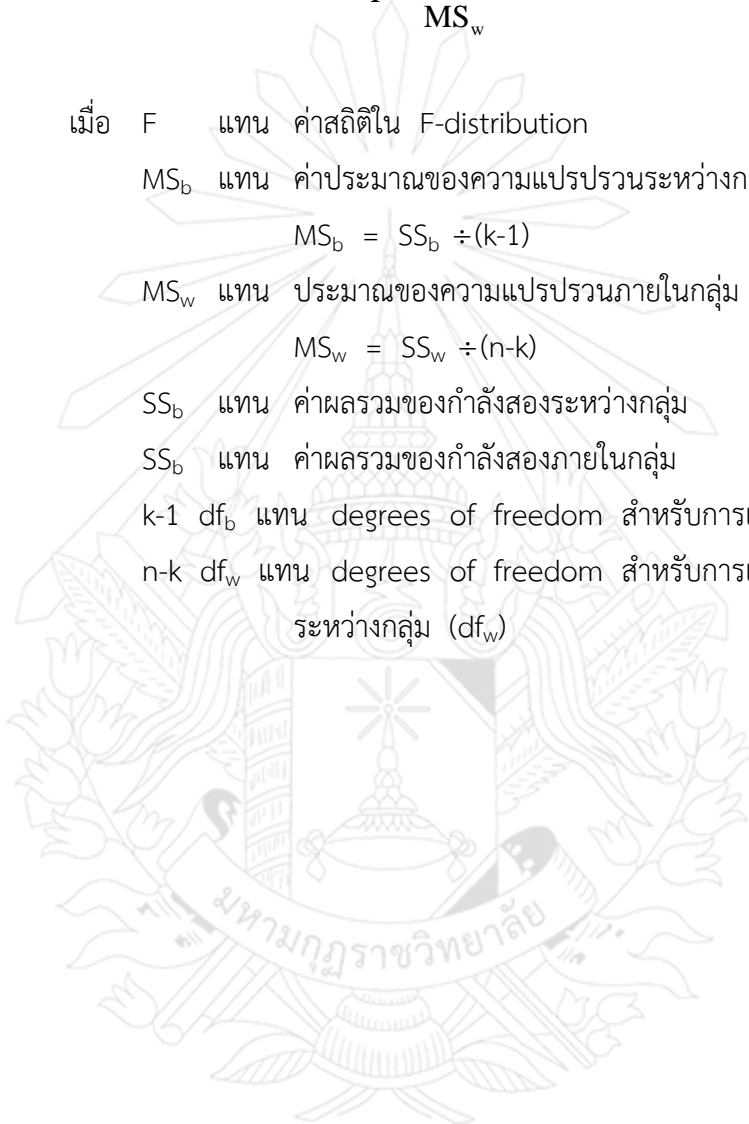
$$MS_w = SS_w \div (n-k)$$

SS_b แทน ค่าผลรวมของกำลังสองระหว่างกลุ่ม

SS_w แทน ค่าผลรวมของกำลังสองภายในกลุ่ม

$k-1 df_b$ แทน degrees of freedom สำหรับการแปรผัน

$n-k df_w$ แทน degrees of freedom สำหรับการแปรผัน
ระหว่างกลุ่ม (df_w)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือ วิจัยเชิงปริมาณ Quantitative Research คือแบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยได้ทำการเรียบเรียง ประมวลผลข้อมูลและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ทางที่ใช้ในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ทางที่ใช้ในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการศึกษานี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนประชากร
t	แทน	ค่า t (Independent)
F	แทน	ค่าที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนกำลังสอง (Mean of Square)
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency Value) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏผลตารางที่ 4.1-4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	216	56.69
หญิง	165	43.31
รวม	381	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 56.69 และเป็นเพศหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.31

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-29 ปี	76	19.95
30-39 ปี	98	25.72
40-49 ปี	116	30.45
50 ปีขึ้นไป	91	23.88
รวม	381	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.45 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.72 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 และอายุระหว่าง 18.29 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.95

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

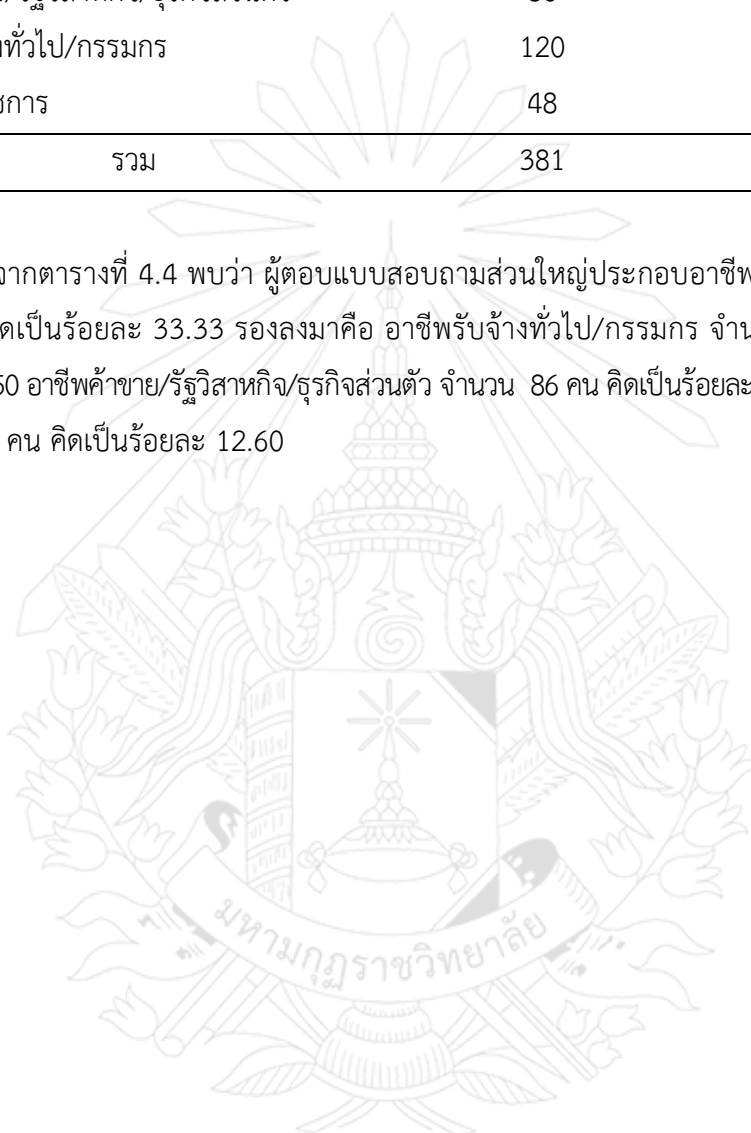
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	96	25.20
มัธยมศึกษา/ปวช. หรือเทียบเท่า	118	30.97
ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	89	23.36
ปริญญาตรีขึ้นไป	78	20.47
รวม	381	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.97 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.36 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.47

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประกอบอาชีพ

ประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรกรม	127	33.33
ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว	86	22.57
รับจ้างทั่วไป/กรรมกร	120	31.50
รับราชการ	48	12.60
รวม	381	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 อาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.57 และรับราชการ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ**

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏผล
ตารางที่ 4.5-4.11

**ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชน
ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ โดยรวม
และเป็นรายด้าน**

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.47	0.34	4	ปานกลาง
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.33	0.37	5	ปานกลาง
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.16	0.39	6	ปานกลาง
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.84	0.44	1	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.52	0.32	3	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.56	0.40	2	มาก
รวม	3.48	0.24	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่
มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และมีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
อีก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า
ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. การทำประชาพิจารณ์ การออกบัญญัติที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน	4.24	0.59	1	มาก
2. มีนโยบายรณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรม	3.73	0.78	2	มาก
3. การออกบัญญัติ โดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง	3.45	0.87	3	ปานกลาง
4. บริหารงานมีความชัดเจนปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ	3.10	0.61	4	ปานกลาง
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ	2.82	0.67	5	ปานกลาง
รวม	3.47	0.34	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1. “การทำประชาพิจารณ์ การออกบัญญัติที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน” รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2. “มีนโยบายรณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรม” และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ระดับปานกลาง คือ ข้อ 5. “เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้บริหาร พนักงาน มีจิตสำนึก ยึดหลักการให้บริการประชาชนเป็นหลัก	3.88	0.59	1	มาก
2. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพพร้อมให้บริการ	3.35	0.88	2	ปานกลาง
3. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรงเป็นธรรม	3.29	0.83	3	ปานกลาง
4. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี	3.10	0.62	4	ปานกลาง
5. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรม	3.03	0.61	5	ปานกลาง
รวม	3.33	0.37	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1. “ผู้บริหาร พนักงาน มีจิตสำนึก ยึดหลักการให้บริการประชาชนเป็นหลัก” รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 2. “ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพพร้อมให้บริการ” และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ระดับปานกลาง คือ ข้อ 5. “ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรม”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. จัดเก็บภาษี จัดงบประมาณ กระทำอย่างเป็นธรรม	3.79	0.76	1	มาก
2. การบริหารงานโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นหลัก	3.69	0.87	2	มาก
3. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต่อสาธารณชน	2.91	0.72	3	ปานกลาง
4. การทำงานองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยตรงไปตรงมา	2.71	0.71	4	ปานกลาง
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงานโครงการต่างๆ	2.69	0.69	5	ปานกลาง
รวม	3.16	0.39	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1. “จัดเก็บภาษี จัดงบประมาณ กระทำอย่างเป็นธรรม” รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2. “การบริหารงานโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นหลัก” และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ระดับปานกลาง คือ ข้อ 5. “เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงานโครงการต่างๆ”

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องผลกระทบที่มีต่อชุมชน	4.21	0.69	1	มาก
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านการกุศล	4.17	0.79	2	มาก
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่างๆ	4.12	0.74	3	มาก
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นด้านการบริหาร ทรัพยากรต่อการจัดทำแผนพัฒนา	3.95	0.65	4	มาก
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	2.76	0.61	5	ปานกลาง
รวม	3.84	0.44	-	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1. “เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องผลกระทบที่มีต่อชุมชน” รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2. “เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านการกุศล” และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ระดับปานกลาง คือ ข้อ 5. “เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ผลงาน”

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวมและรายข้อ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น	3.73	0.80	1	มาก
2. การให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบต่อความต้องการของประชาชน	3.68	0.72	2	มาก
3. เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.57	0.59	3	มาก
4. ดำเนินการโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม	3.51	0.55	4	มาก
5. บริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม	3.12	0.54	5	ปานกลาง
รวม	3.52	0.32	-	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1. “รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น” รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2. “การให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบต่อความต้องการของประชาชน” และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ระดับปานกลาง คือ ข้อ 5. “บริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม”

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	4.14	0.74	1	มาก
2. การรณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ	3.92	0.79	2	มาก
3. จัดสรรบุคลากรมีความเหมาะสม มีความชำนาญ ในการปฏิบัติหน้าที่	3.59	0.91	3	มาก
4. จัดอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ มีความเหมาะสม มีความทันสมัย	3.33	0.83	4	ปานกลาง
5. การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ	2.81	0.84	5	ปานกลาง
รวม	3.56	0.40	-	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1. “ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม” รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2. “การรณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันประหยัดทรัพยากร ธรรมชาติ” และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด อยู่ระดับปานกลาง คือ ข้อ 5. “การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ”

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ผลการเปรียบเทียบปรากฏตารางที่ 4.12 ถึง 4.18

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีเพศต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	เพศชาย (n = 216)			เพศหญิง (n = 165)			t	Sig
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
	1. ด้านหลักนิติธรรม	3.47	0.33	ปานกลาง	3.46	0.36		
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.34	0.37	ปานกลาง	3.32	0.38	ปานกลาง	.653	.514
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.16	0.39	ปานกลาง	3.15	0.38	ปานกลาง	.316	.752
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.85	0.43	มาก	3.83	0.44	มาก	.493	.622
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.54	0.30	มาก	3.50	0.34	ปานกลาง	.942	.347
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.55	0.39	มาก	3.58	0.41	มาก	-.697	.486
รวม	3.49	0.23	ปานกลาง	3.47	0.25	ปานกลาง	.519	.604

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	18-29 ปี		30-39 ปี		40-49 ปี		50 ปีขึ้นไป	
	(n = 76)		(n = 98)		(n = 116)		(n = 91)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.48	0.36	3.48	0.32	3.46	0.37	3.46	0.32
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.28	0.34	3.40	0.35	3.33	0.38	3.31	0.41
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.17	0.37	3.16	0.40	3.12	0.40	3.20	0.37
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.92	0.37	3.87	0.38	3.76	0.47	3.84	0.50
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.54	0.31	3.55	0.34	3.46	0.34	3.54	0.27
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.60	0.41	3.57	0.35	3.49	0.44	3.60	0.36
รวม	3.50	0.22	3.51	0.23	3.44	0.27	3.49	0.21

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 18-29 ปี รองลงมาคือ อายุ 50 ปีขึ้นไป และอายุ 40-49 ปี ยกเว้นประชาชนที่มีช่วงอายุ 30-39 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 18-29 ปี อายุ 30-39 ปี และอายุ 40-49 ปี อายุ 50 ปีขึ้นไป

ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 30-39 ปี รองลงมาคือ อายุ 40-49 ปี อายุ 50 ปีขึ้นไป และอายุ 18-29 ปี

ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 50 ปีขึ้นไป รองลงมาคือ อายุ 18-29 ปี อายุ 30-39 ปี และอายุ 40-49 ปี

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่าต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 18-29 ปี รองลงมาคือ อายุ 30-39 ปี อายุ 50 ปีขึ้นไป และอายุ 40-49 ปี

ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 3 ช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 30-39 ปี
รองลงมาคือ อายุ 18-29 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป และเห็นว่ามีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
1 ช่วงอายุ ได้แก่ อายุ 40-49 ปี

ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 3 ช่วงอายุ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 18-29 ปี
และอายุ 50 ปีขึ้นไป รองลงมาคือ อายุ 30-39 ปี และเห็นว่ามีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง 1 ช่วงอายุ
ได้แก่ อายุ 40-49 ปี

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.03	3	.01	.09	.97
	ภายในกลุ่ม	44.35	377	.12		
	รวม	44.38	380			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.68	3	.23	1.60	.19
	ภายในกลุ่ม	52.62	377	.14		
	รวม	53.30	380			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.32	3	.11	.70	.55
	ภายในกลุ่ม	56.48	377	.15		
	รวม	56.80	380			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.31	3	.44	2.31	.08
	ภายในกลุ่ม	71.50	377	.19		
	รวม	72.81	380			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.57	3	.19	1.88	.13
	ภายในกลุ่ม	37.78	377	.10		
	รวม	38.35	380			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.86	3	.29	1.84	.14
	ภายในกลุ่ม	58.64	377	.16		
	รวม	59.50	380			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.31	3	.10	1.88	.13
	ภายในกลุ่ม	20.93	377	.06		
	รวม	21.24	380			

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็น
ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	ประถม ศึกษา (n = 96)		มัธยมศึกษา/ ปวช./หรือ เทียบเท่า (n = 118)		ปวส./ อนุปริญญา หรือเทียบเท่า (n = 89)		ปริญญาตรี ขึ้นไป (n = 78)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. ด้านหลักนิติธรรม	3.51	0.35	3.43	0.33	3.47	0.34	3.48
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.31	0.40	3.30	0.34	3.33	0.38	3.41	0.38
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.13	0.39	3.15	0.38	3.16	0.38	3.21	0.40
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.85	0.48	3.84	0.41	3.84	0.42	3.84	0.45
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.58	0.31	3.47	0.33	3.55	0.32	3.49	0.31
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.52	0.38	3.54	0.37	3.60	0.39	3.59	0.46
รวม	3.48	0.23	3.45	0.23	3.49	0.22	3.50	0.27

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมาคือ ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 1 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา และมีความคิดเห็นว่าต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง 3 ระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมาคือ ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า

ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมาคือ ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า

ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมาคือ ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า และระดับประถมศึกษา

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 2 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา และระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และเห็นว่ามีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า

ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า และระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.31	3	.11	.90	.44
	ภายในกลุ่ม	44.07	377	.12		
	รวม	44.38	380			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.61	3	.20	1.46	.225
	ภายในกลุ่ม	52.68	377	.14		
	รวม	53.29	380			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.26	3	.09	.57	.64
	ภายในกลุ่ม	56.54	377	.15		
	รวม	56.80	380			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.01	3	.00	.01	1.00
	ภายในกลุ่ม	72.80	377	.19		
	รวม	72.81	380			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.78	3	.26	2.59	.053
	ภายในกลุ่ม	37.57	377	.10		
	รวม	38.35	380			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.46	3	.15	.97	.41
	ภายในกลุ่ม	59.04	377	.16		
	รวม	59.50	380			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.12	3	.04	.74	.53
	ภายในกลุ่ม	21.12	377	.06		
	รวม	21.24	380			

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.17 ผลผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	เกษตรกรกรม		ค้าขาย/ รัฐวิสาหกิจ/ ธุรกิจส่วนตัว		รับจ้างทั่วไป/ กรรมกร		ข้าราชการ	
	(n = 127)		(n = 86)		(n = 120)		(n = 48)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.48	0.31	3.43	0.35	3.45	0.37	3.54	0.34
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.35	0.38	3.34	0.37	3.32	0.38	3.29	0.36
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.21	0.38	3.11	0.40	3.15	0.38	3.12	0.40
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.90	0.41	3.80	0.43	3.78	0.46	3.91	0.45
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.58	0.31	3.52	0.30	3.49	0.33	3.46	0.31
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.60	0.37	3.55	0.39	3.51	0.41	3.60	0.45
รวม	3.52	0.23	3.46	0.23	3.45	0.24	3.49	0.25

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก 1 อาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกร และเห็นว่ามีการบริหารอยู่ในระดับปานกลางอีก 3 อาชีพ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รับราชการ รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร เมื่อพิจารณา ในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 1 อาชีพ ได้แก่ รับราชการ และเห็นว่ามีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง 3 อาชีพ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร และอาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว

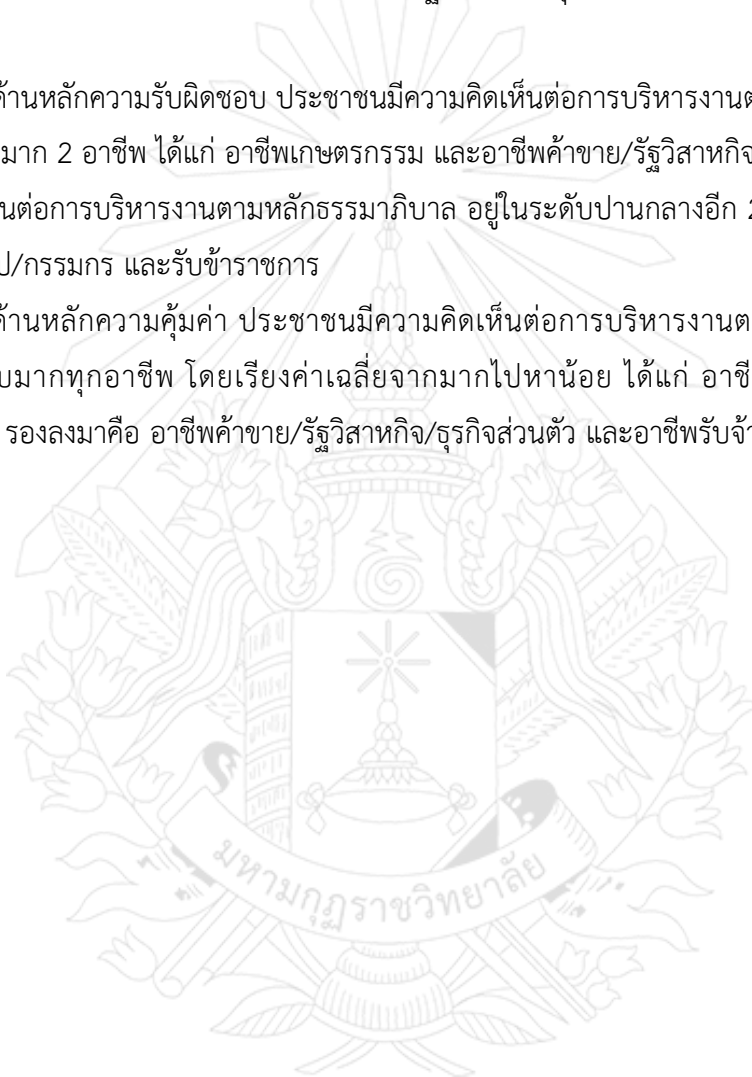
ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกอาชีพ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร และรับข้าราชการ

ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกอาชีพ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร รับข้าราชการ และอาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีการบริหาร อยู่ในระดับมากทุกอาชีพ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รับข้าราชการ รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร

ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 2 อาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม และอาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว และมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางอีก 2 อาชีพ ได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร และรับข้าราชการ

ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกอาชีพ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม และรับราชการ รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.39	3	.13	1.13	.34
	ภายในกลุ่ม	43.99	377	.12		
	รวม	44.38	380			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.14	3	.05	.32	.81
	ภายในกลุ่ม	53.16	377	.14		
	รวม	53.30	380			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.53	3	.18	1.19	.31
	ภายในกลุ่ม	56.26	377	.15		
	รวม	56.79	380			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.30	3	.43	2.29	.08
	ภายในกลุ่ม	71.51	377	.19		
	รวม	72.81	380			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.80	3	.27	2.69	.05*
	ภายในกลุ่ม	37.55	377	.10		
	รวม	38.35	380			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.56	3	.19	1.20	.31
	ภายในกลุ่ม	58.94	377	.16		
	รวม	59.50	380			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.34	3	.11	2.02	.11
	ภายในกลุ่ม	20.91	377	.06		
	รวม	21.25	380			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) สำหรับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อ	ด้านหลักนิติธรรม	ความถี่
1	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ในหน่วยงานอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง	38
2	ผู้บริหารควรกระตุ้นจิตสำนึกบุคลากรในการเป็นข้าราชการที่ดี ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชนผู้รับบริการจากหน่วยงาน	29
3	ในการใช้หลักนิติธรรม ควรมีการยืดหยุ่นไม่เคร่งครัดจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานที่ล่าช้า เกิดความยุ่งยากและก่อให้เกิดปัญหาที่เกิดจากกฎระเบียบปฏิบัติได้	24
4	ควรจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง	19
ด้านหลักคุณธรรม		
1	ควรส่งเสริมบุคลากรให้ตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเป็นธรรม	52
2	ผู้บริหารควรดูแล ส่งเสริมความก้าวหน้า และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานให้เกิดความเท่าเทียม ปราศจากความลำเอียง	45
3	ควรจัดให้มีตัวบ่งชี้และหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติในข้อบังคับที่แน่นอนในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหาร	37

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อ	ด้านหลักความโปร่งใส	ความถี่
1	ควรร่วมกันสอดส่องดูแลโครงการ งบประมาณ เพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชันในหน่วยงาน และใช้กฎข้อบังคับขั้นสูงสุดเมื่อมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นระหว่างบุคคล	56
2	มีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ที่ได้รับงบประมาณมาใช้ในการพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน กิจกรรมชุมชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง	51
3	ควรปลูกจิตสำนึกบุคลากรให้มีวินัย จรรยาบรรณในการทำงาน พร้อมเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการบริหารของหน่วยงานให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง	49
4	ควรเน้นบุคลากรให้ปฏิบัติตน ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	41
ด้านหลักการมีส่วนร่วม		
1	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ	62
2	ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากประชาชนทุกปัญหา มาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	59
3	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหน่วยงานหรือการดำเนินโครงการแต่ละโครงการ เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของชุมชน เกิดความรัก ห่วงแหนงต่อหน่วยงาน	52
ด้านหลักความรับผิดชอบ		
1	บุคลากรควรเน้นการให้บริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม	48
2	บุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายในหน่วยงาน ควรมีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณในหน้าที่ของตนเอง ไม่เห็นแก่ตัว มองถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ	41
3	ควรมีการปรับปรุงระเบียบกฎหมายในการบริหารชุมชนให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์	26
ด้านหลักความคุ้มค่า		
1	การปฏิบัติงานทุกอย่าง ควรนึกถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ลงทุนไป และเป็นประโยชน์แก่ชุมชนเป็นสำคัญ	47

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อ	ด้านหลักความคุ้มค่า	ความถี่
2	ควรตอกย้ำและมุ่งเน้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่หน่วยงานและชุมชน	42
3	ควรส่งเสริมให้บุคลากรและคนในชุมชนร่วมกันใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานและชุมชน	36

จากตารางที่ 4.19 ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ เรียงจากค่าเฉลี่ยความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับ คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ข้อ 1. “เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ” รองลงมาคือ ข้อ 2. “ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากประชาชนทุกปัญหา มาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น” และข้อสุดท้าย ข้อ 3. “ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหน่วยงานหรือการดำเนินโครงการแต่ละโครงการ เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของชุมชน เกิดความรัก ห่วงแหนต่อหน่วยงาน”

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ

การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 7 ท่าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักนิติธรรม ดังที่ปอง ปรีอปรัก ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

“ด้านหลักนิติธรรมนั้นยังมีความไม่โปร่งใภายในองค์กรซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปและบุคคลภายนอกไม่ได้รับสิทธิในการตรวจสอบเท่าที่ควร”

ปอง ปรีอปรัก, (2559, 24 กันยายน), นายกององค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์

“การทำงานบางอย่างไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ ซึ่งเรื่องนี้มาจากการที่กฎระเบียบต่างๆ นั้นไม่มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดของทางองค์การบริหารส่วนตำบลเอง”

วิโรจน์ สุดสังข์, (2559, 24 กันยายน), กำนัน, สัมภาษณ์

“สถานประกอบการ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายข้อบังคับต่างๆ จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่เข้าใจในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่”

ไผ่ บุญจุง, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ประชาชนบางกลุ่มที่รู้กฎระเบียบต่างๆ เป็นอย่างดีแต่ไม่ยอมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้นเพราะกลัวที่จะเสียผลประโยชน์ไป”

สิทธิชัย ทองอินทร์, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“องค์การบริหารส่วนตำบลมักจะถูกมองในด้านลบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะทำตัวให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนได้ จนเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเท่าที่ควร”

บุญเพ็ง สมเสนา, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“สาเหตุการสื่อสารระหว่างทางองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนที่อาจจะมีความเข้าใจในเรื่องของกฎระเบียบที่ต่างกันออกไป ซึ่งในเรื่องที่ทางด้านองค์การบริหารส่วนตำบลเองได้มีการเชิญบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาช่วยชี้แจงให้คำแนะนำตามวาระอันสมควร”

อุบล คำไสย, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

“การปรับทัศนคติความเข้าใจตลอดถึงการอธิบายกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเข้าใจได้ง่าย”

ลี บุญตา, (25 กันยายน, 2559), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเองยังมีความไม่โปร่งใสภายในองค์กร ซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปและบุคคลภายนอกไม่ได้รับสิทธิในการตรวจสอบเท่าที่ควรทำให้การทำงานบางอย่างไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ จนเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเท่าที่ควร ซึ่งในเรื่องที่ทางด้านองค์การบริหารส่วนตำบลเองได้มีการเชิญบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาช่วยชี้แจงให้คำแนะนำตามวาระอันสมควร

2. ด้านหลักคุณธรรม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักคุณธรรม พบว่า

“เจ้าหน้าที่ยังขาดการยึดความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ควรมีการยึดถือระเบียบที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน”

ปอง ปรีอปรัก, (2559, 24 กันยายน), นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน เพื่อผลประโยชน์ของชุมชนมากขึ้น เพราะทุกวันนี้มักถูกมองในด้านลบว่าชอบอวดอำนาจในการปฏิบัติงานเสมือนจนลืมความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน”

วิโรจน์ สุตสังข์, (2559, 24 กันยายน), กำนัน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรพยายามที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยยึดหลักของความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงาน”

ไผ่ บุญจูง, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ควรที่จะมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของทางองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่มีการฝึกอบรมความรู้ด้านคุณธรรมไม่มากพอและไม่สม่ำเสมอ”

สิทธิชัย ทองอินทร์, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ควรกระตุ้นจิตสำนึกของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลทุกฝ่าย ให้ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมมากที่สุด”

บุญเพ็ง สมเสนา, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ควรมีการการจัดกิจกรรมอบรมโดยให้มีการปฏิบัติธรรมและธรรมฟังเทศนาในหัวข้อที่เกี่ยวกับคุณธรรมเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีจิตสำนึกที่ดีในการยึดมั่นความถูกต้องและสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด”

อุบล คำไสย, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

“องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีเป้าหมายหลักคือการสร้างที่น่าเชื่อถือและเคารพรักจากประชาชนจากการที่เจ้าหน้าที่ใช้หลักขอความถูกต้องในการทำงาน”

ลี บุญตา, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ยังขาดการยึดความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงานทั้งยังไม่มี การยึดถือระเบียบที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ในตอนนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเองได้มีการพยายามที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ยึดหลักของความถูกต้องเป็นหลัก ในการปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร

3. ด้านหลักความโปร่งใส

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า

“องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถชี้แจงให้รับทราบทั้งเรื่องการเมือง การเงิน รายรับ รายจ่ายต่างๆ ได้อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเอกสารต่างๆ”

ปอง ปรีอปรัก , (2559, 24 กันยายน), นายกองการบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์

“องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีการชี้แจงให้ชัดเจนให้มากกว่านี้เพื่อเป็นการ ยืนยันว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีความโปร่งใสในการทำงาน บุคลากรควร จะต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงานและให้ข้อมูลที่มีความชัดเจน”

วิโรจน์ สุดสังข์, (2559, 24 กันยายน), กำนัน, สัมภาษณ์

“การทำงานบางอย่างของทางองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ควรมีการปกปิด การทุจริต ควรทำด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ให้ประชาชนได้รับทราบ ข้อมูลข่าวสารอย่างเปิดเผย ในการใช้งบประมาณต่างๆ ดำเนินงาน”

ไผ่ บุญจุง, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีการประชุมปรึกษาหารือกับประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจในทุกๆ ด้านของการบริหารงาน”

สิทธิชัย ทองอินทร์, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารและบุคลากรควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีการทำงานที่มีความโปร่งใส สามารถที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนโดยการชี้แจงทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์หรือการติดประกาศตามสถานที่ชุมชนต่างๆ เป็นต้น”

บุญเพ็ง สมเสนา, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงาน โดยทำเป็นหนังสือคู่มือการตรวจสอบและผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”

อุบล คำไสย, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

“บุคลากรควรสร้างความน่าเชื่อถือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพราะเมื่อมีการชี้แจงและได้อธิบายรายละเอียดต่างๆ ให้ทราบถึงความ เป็นมาและบทสรุปของงานและรายรับ-รายจ่ายอย่างถี่ถ้วน เพื่อไม่ให้เกิดความสงสัยและไม่ไว้วางใจขึ้น”

ลี บุญตา, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถชี้แจงให้รับทราบทั้งเรื่องการเมือง การเงิน รายรับ รายจ่ายต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเอกสารต่างๆ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีการชี้แจงให้ชัดเจนให้มากกว่านี้เพื่อเป็นการยืนยันว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีความโปร่งใสในการทำงาน ควรที่จะมีการประชุมปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีการทำงานที่มีความโปร่งใสสามารถที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า

“องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบันน้อยมาก ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับทราบ และร่วมกิจกรรมต่างๆ ของการบริหารงานมากขึ้น”

ปอง ปรีอปรัก, (2559, 24 กันยายน), นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์

“ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกิจกรรม การจัดสรรงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ให้อย่างเปิดเผย”

วิโรจน์ สุกสังข์, (2559, 24 กันยายน), กำนัน, สัมภาษณ์

“ในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทราบแต่กลับไม่มีการนำกลับไปปรับปรุงหรือปฏิบัติตามที่ได้สัญญาเอาไว้”

ไผ่ บุญจุง, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารควรที่จะรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นได้รับทราบแต่ไม่ค่อยได้รับการพิจารณาในการปฏิบัติแก้ไขได้อย่างดีเท่าที่ควร และไม่นำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการเตรียมแก้ไขการบริหารงานต่อไป”

สิทธิชัย ทองอินทร์, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารและบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ควรที่จะเล่นพรรคเล่นพวกกันมากจนเกินไป ควรสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ หน่วยงานให้มากขึ้น”

บุญเพ็ง สมเสนา, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่มองว่าบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังให้บริการแก่ประชาชนเพียงบางกลุ่ม แต่กลับไม่ยอมให้การช่วยเหลือและรับฟังข้อคิดเห็นของอีกกลุ่ม เพราะบุคลากรยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนโดยรวมเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมขององค์การฯ บุคลากรจึงถูกมองในแง่ลบในการปฏิบัติงาน”

อุบล คำไสย, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารและบุคลากร ควรปรับความเข้าใจเรื่องหน้าที่ของตนแล้วหันมาให้ความร่วมมือกันเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานไปพร้อมๆ กัน และชี้แจงให้ทั้งประชาชนและบุคลากรทราบถึงผลดีและผลเสียที่จะช่วยให้ลดปัญหาการบริหารและยังช่วยกันตัดสินใจในการทำงานร่วมกันอีกด้วยเช่นกัน”

ลี บุญตา, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจกันการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมากความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ก็ได้มีการรับฟังแต่กลับไม่มีการนำกลับไปปรับปรุงหรือปฏิบัติตามที่ได้สัญญาเอาไว้ซึ่งในความเป็นจริงผู้บริหารควรที่จะรับฟังพิจารณาและนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการบริหารงานต่อไป

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักหลักความรับผิดชอบ พบว่า

“ปัจจุบันผู้บริหารควรที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมในการสร้างความเข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบ เพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มักจะขาดความรับผิดชอบในการทำงานอยู่”

ปอง ปรีอปรัก, (2559, 24 กันยายน), นายองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์

“ในบางครั้งบุคลากรยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่ซึ่งอาจจะมาจากความที่ยังไม่เคยชินกับงาน ซึ่งบางปัญหาที่ยังไม่ได้การช่วยเหลือแก้ไขเท่าที่ควรจากเจ้าหน้าที่”

วิโรจน์ สุกสังข์, (2559, 24 กันยายน), กำนัน, สัมภาษณ์

“เจ้าหน้าที่เองควรที่จะเอาใจใส่ในการทำงานให้มากกว่านี้ เพราะพวกเขาไม่ใช่ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงผู้เดียว ยังมีประชาชนที่ทำหน้าที่นี้อีกแรงหนึ่งเช่นกัน”

ไผ่ บุญจุง, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“เจ้าหน้าที่ไม่ควรที่จะมองข้ามพลังของประชาชนเพราะประชาชนก็เป็นส่วนหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ควรที่จะเอาใจและรับผิดชอบเช่นกัน ควรทำงานที่เน้นความเอาใจใส่กันและกันให้มากกว่านี้ไม่ว่าจะเป็นระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนหรือระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันเอง”

สิทธิชัย ทองอินทร์, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ควรที่จะมีการมอบรางวัลเล็กๆ น้อยๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเป็นที่รักของประชาชน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและปฏิบัติคุณงามความดี”

บุญเพ็ง สมเสนา, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารและบุคลากร ควรเรียกศรัทธาจากประชาชนที่มองว่าเจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรับผิดชอบต่องาน มีการคอร์รัปชันมาก มองเห็นประโยชน์ ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม โดยการปฏิบัติงานให้เกิดรูปธรรมมากยิ่งขึ้น”

อุบล คำไสย, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

“ผู้บริหารและบุคลากร ควรปฏิบัติบริหารงานเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นที่ไปตามนโยบาย ความต้องการของประชาชน เพื่อตอบสนองความคาดหวังจากประชาชนให้มากที่สุด”

ลี บุญตา, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมในการสร้างความ เข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายเพราะในหลายๆ ครั้ง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มักจะขาดความ รับผิดชอบในการทำงานอยู่ เพราะในบางครั้งบุคลากรก็ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่ซึ่ง อาจจะมาจากความที่ยังไม่เคยชินกับงานก็เป็นได้ จะอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เองควรที่จะเอาใจใส่ใน การทำงานให้มากกว่านี้เพราะพวกเขาไม่ใช่ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงผู้เดียวยังมี ประชาชนที่ทาหน้าที่นี้อีกแรงหนึ่งเช่นกัน

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ด้านหลักหลักความคุ้มค่า พบว่า

“การทำงานบางอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความล่าช้าไม่มีคุณภาพ ตามที่เคยให้สัญญาแก่ประชาชน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้มากยิ่งขึ้น”

ปอง ปรีอปรัก, (2559, 24 กันยายน), นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมภาษณ์

“การรณรงค์การใช้ทรัพยากรบางอย่างที่รัฐมอบให้องค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติ ผู้บริหารและบุคลากรบางคน กลับนำไปใช้เป็นของส่วนตัว ซึ่งทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานไม่เพียงพอจนเป็นเหตุให้ผลของงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์”

วิโรจน์ สุดสังข์, (2559, 24 กันยายน), กำนัน, สัมภาษณ์

“ควรนำสิ่งที่ประชาชนต้องการคือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเพราะจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากประชาชนเป็นอย่างมาก องค์การบริหารส่วนตำบลควรสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ มาอบรมแก่ประชาชน และบุคลากร เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาใหม่ๆ ในการนำทรัพยากรจากธรรมชาติในท้องถิ่นกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด”

ไผ่ บุญจูง, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“บุคลากรยังขาดความตระหนักในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ซึ่งยังใช้ทรัพยากรอย่างไม่ประหยัดและไม่คุ้มค่าอยู่ ซึ่งแนวทางแบบนี้จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเองขาดการได้รับความน่าเชื่อถือจากประชาชน”

สิทธิชัย ทองอินทร์, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะเอาใจใส่กับงานที่ได้รับมอบหมายให้มากกว่านี้ เพื่อที่จะให้งานที่ทำนั้นออกมาดีที่สุด”

บุญเพ็ง สมเสนา, (2559, 24 กันยายน), ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์

“การใช้ทรัพยากรบางอย่างควรที่จะมีการใช้แล้วสรรหาหรือสร้างมาทดแทนเพื่อที่จะได้มีไว้ใช้ในอนาคตข้างหน้าต่อไป เพราะทรัพยากรบางอย่างเมื่อมีการนำมาใช้แล้ว บางอย่างกลับไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกและบางที่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้แต่กลับไม่สามารถนำมาใช้ได้อีกเพราะเจ้าหน้าที่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของทรัพยากรที่ดีพอ”

อุบล คำไสย, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

“ควรที่จะสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งถ้าหากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคลและทรัพยากร ทางธรรมชาติให้คุ้มค่าที่สุดสิ่งที่จะตามมาคือประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังทำอยู่”

ลี บุญตา, (2559, 25 กันยายน), ประชาคมหมู่บ้าน, สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า การทำงานบางอย่างมีความล่าช้าไม่มีคุณภาพตามที่เคยพูดไว้และทรัพยากร บางอย่างที่รัฐมอบให้มาบุคลากรบางคนกลับนำไปใช้เป็นส่วนตัวซึ่งทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานไม่เพียงพอจนเป็นเหตุให้ผลของงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของงานด้วยเช่นกันซึ่งสิ่งที่ ประชาชนต้องการคือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเพราะมันจะทำให้ได้รับ ผลตอบรับที่ดีจากประชาชนเป็นอย่างมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนคน 381 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sapling) ของแต่ละหมู่บ้านแล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .81 และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สรุปผลได้ ดังนี้

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 56.69 และเป็นเพศหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.31 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.45 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.72 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 และอายุระหว่าง 18-29 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.95 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./หรือเทียบเท่า จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.97 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ระดับ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.36 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.47 และประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 อาชีพค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.57 และรับราชการ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลปรือใหญ่ อำเภอซุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลได้ ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และมีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง อีก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านความโปร่งใส และเมื่อจำแนกรายด้านเป็นรายข้อ พบว่า

2.1 ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. การทำประชาพิจารณ์ การออกบัญญัติที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน รองลงมาคือ ข้อ2. มีนโยบาย รณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรม และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. ผู้บริหาร พนักงาน มีจิตสำนึก ยึดหลักการให้บริการประชาชนเป็นหลัก รองลงมาคือ ข้อ 2. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพพร้อมให้บริการ และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ข้อ5. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรงเป็นธรรม

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. จัดเก็บภาษี จัดงบประมาณ กระทำอย่างเป็นธรรม รองลงมาคือ ข้อ2. การบริหารงานโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นหลัก และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงานโครงการต่างๆ

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเรื่องผลกระทบที่มีต่อชุมชน รองลงมาคือ ข้อ 2. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านการกุศล ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1. รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ ข้อ 2. การให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบต่อความต้องการของประชาชน ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. บริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม รองลงมาคือ ข้อ2. การรณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันประหยัดทรัพยากร ธรรมชาติ และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน สรุปผลได้ ดังนี้

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ประชาชนมีความเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ เรียงจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้าน หลักการมีส่วนร่วม ข้อ1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ ข้อ2. ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากประชาชนทุก ปัญหามาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และ ข้อ3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหน่วยงาน หรือการดำเนินโครงการแต่ละโครงการ เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึง การเป็นเจ้าของชุมชน เกิดความรัก ห่วงแหนงต่อหน่วยงาน

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) บุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ประกอบด้วย นายกองการบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน กำนัน 1 คน และประธานประชาคม 2 คน รวมเป็น 7 คน ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

5.1 ด้านหลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลเองยังมีความไม่โปร่งใสภายในองค์กร ซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปและบุคคลภายนอกไม่ได้รับสิทธิในการตรวจสอบเท่าที่ควรทำให้การทำงาน บางอย่างไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ จนเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบเท่าที่ควร ซึ่งในเรื่องที่ทางด้านองค์การบริหารส่วนตำบลเองได้มีการเชิญ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาช่วยชี้แจงให้คำแนะนำตามวาระอันสมควร

5.2 ด้านหลักคุณธรรม เจ้าหน้าที่ยังขาดการยึดความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ทั้งยังไม่มีการยึดถือระเบียบที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการ ปฏิบัติงาน ในตอนนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเองได้มีการพยายามที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ของเจ้าหน้าที่เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ยึดหลักของความถูกต้องเป็นหลักในการปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร

5.3 ด้านหลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถชี้แจงให้รับทราบทั้งเรื่องการเมือง การเงิน รายรับ รายจ่ายต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเอกสารต่างๆ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีการชี้แจงให้ชัดเจนให้มากกว่านี้เพื่อเป็นการยืนยันว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีความโปร่งใสในการทำงาน ควรที่จะมีการประชุมปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีการทำงานที่มีความโปร่งใสสามารถที่จะให้ประชาชนตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

5.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจกันการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมากความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ก็ได้มีการรับฟังแต่กลับไม่มีการนำกลับไปปรับปรุงหรือปฏิบัติตามที่ได้สัญญาเอาไว้ซึ่งในความเป็นจริงผู้บริหารควรที่จะรับฟังพิจารณาและนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการบริหารงานต่อไป

5.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมในการสร้างความเข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบเพราะในหลายๆ ครั้ง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มักจะขาดความรับผิดชอบในการทำงานอยู่ เพราะในบางครั้งบุคลากรก็ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่ซึ่งอาจจะมาจากความที่ยังไม่เคยชินกับงานก็เป็นได้ จะอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เองควรที่จะเอาใจใส่ในการทำงานให้มากกว่านี้เพราะพวกเขาไม่ใช่ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงผู้เดียวยังมีประชาชนที่ทำหน้าที่นี้อีกแรงหนึ่งเช่นกัน

5.6 ด้านหลักความคุ้มค่า การทำงานบางอย่างมีความล่าช้าไม่มีคุณภาพตามที่เคยพูดไว้และทรัพยากร บางอย่างของรัฐมอบให้มาบุคลากรบางคนกลับนำไปใช้เป็นส่วนส่วนตัวซึ่งทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานไม่เพียงพอจนเป็นเหตุให้ผลของงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของงานด้วยเช่นกันซึ่งสิ่งที่ประชาชนต้องการคือการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเพราะมันจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากประชาชนเป็นอย่างมาก

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการทำประชาพิจารณ์ การออกบัญญัติที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน มีนโยบายรณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรมเป็นส่วนน้อย สอดคล้องกับสรุปคำสัมภาษณ์กิ่งโครงสร้างว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 6 ด้าน ประชาชนเห็นว่าขาดหลักคุณธรรมทุกด้าน ซึ่งไม่

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการออกข้อบัญญัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม มีการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพด้วยความสุจริต จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามที่ประชาชนเสนอแนะให้นำเข้าบรรจุในแผนพัฒนาฯ และบุคลากรส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถอย่างต่อเนื่อง

5.2.2 ด้านหลักนิติธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านประชาชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. การทำประชาพิจารณ์ การออกข้อบัญญัติที่จะมีผลบังคับกับชุมชน ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าต่างเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกข้อบัญญัติ และการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชนทราบเป็นไปน้อยมาก ไม่มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา วิมลสมบัติ ศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. ผู้บริหารสมาชิก พนักงาน มีจิตสำนึก ยึดหลักการให้บริการประชาชนเป็นหลัก ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ 5. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรงและเป็นธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานด้านคุณธรรมค่อนข้างน้อย การสร้างจิตสำนึก สร้างการยึดการบริการประชาชนเป็นหลักน้อย ปฏิบัติหน้าที่โดยมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุรนครินทร์ ศึกษาวิจัยการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ระดับปานกลาง

5.2.4 ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอ มีการบริหารด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. จัดเก็บภาษี จัดงบประมาณ กระทำอย่างเป็นธรรม ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงานในโครงการต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง ใช้งบประมาณ

ประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นแต่ละชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จตุพร ผ่องสุข พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เรื่องผลกระทบต่อชุมชน ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ 5. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลค่อนข้างดี เพราะได้รับผิดชอบต่อชุมชน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีการให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม และบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภัตรา วิมลสมบัติ พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ เห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.6 ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. บริการสาธารณะอย่างมีคุณธรรมและเป็นธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อปัญหา ตอบสนองตามที่ประชาชนต้องการและมีคุณภาพและเป็นธรรม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี ศึกษาเรื่องความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบมีหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก

5.2.7 ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ5. การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ใส่ใจต่อหลักความคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รักษาการปฏิบัติหน้าที่ให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตรงกับคำสัมภาษณ์ นายวิโรจน์ สุตสังข์ กำนันตำบลปรีอใหญ่ “ควรนำสิ่งที่ประชาชนต้องการ การนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพราะจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากประชาชนอย่างมาก” และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัมณา สาแมเน็ง ศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะเดา จังหวัดสงขลา ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่าอยู่ระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง โดยผู้บริหารควรกระตุ้นจิตสำนึกบุคลากรในการเป็นข้าราชการที่ดี ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนผู้รับบริการจากหน่วยงาน รวมถึงควรมีการยืดหยุ่นไม่เคร่งครัดจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานที่ล่าช้าที่เกิดจากความยุ่งยาก ก่อให้เกิดปัญหาจากกฎระเบียบปฏิบัติที่ซับซ้อน จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานและประชาชนในชุมชนเป็นหลัก และเพิ่มประสิทธิภาพด้านนิติธรรมให้มากขึ้น

2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่าอยู่ระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรส่งเสริมบุคลากรให้ตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม โดยเฉพาะผู้บริหารควรดูแลส่งเสริมความก้าวหน้า และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานด้วยความเท่าเทียม ปราศจากความลำเอียง ควรจัดให้มีตัวบ่งชี้และหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติในข้อบังคับที่แน่นอนในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำมาใช้ในหลักการบริหาร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน และเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น

3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าอยู่ระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสอดส่องดูแลโครงการ งบประมาณ เพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชันในหน่วยงาน และใช้กฎข้อบังคับขั้นสูงสุดเมื่อมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นระหว่างบุคลากร ควรประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ที่ได้รับงบประมาณมาใช้ในการพัฒนาหน่วยงาน ชุมชน กิจกรรมชุมชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรปลูกจิตสำนึกบุคลากรให้มีวินัย จรรยาบรรณในการทำงาน พร้อมเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการบริหารหน่วยงานให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นบุคลากรให้ปฏิบัติตน ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ให้ระดับความพอใจสูงขึ้น

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าอยู่ระดับมาก องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ เข้าร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานอย่างทั่วถึงมากขึ้น นำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากประชาชนทุกปัญหา มาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ในการบริหารจัดการหน่วยงานหรือ

การดำเนินโครงการแต่ละโครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของชุมชน เกิดความรัก ห่วงแทนต่อหน่วยงาน รักษาความพึงพอใจไว้และให้เพิ่มมากขึ้น

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าอยู่ระดับมาก องค์กรบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรเน้นให้บุคลากรให้บริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม โดยบุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายในหน่วยงาน ควรมีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณในหน้าที่ของตนเอง มองถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีการปรับปรุงระเบียบกฎหมายในการบริหารชุมชนให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อรักษาระดับให้มากขึ้นกว่าเดิม

6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าอยู่ระดับมาก องค์กรบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ ควรนึกถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ลงทุนไป และเป็นประโยชน์แก่ชุมชนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่หน่วยงานและชุมชน มีการส่งเสริมให้บุคลากรและคนในชุมชนให้ร่วมกันใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน และชุมชนอย่างต่อเนื่องมากขึ้นกว่าเดิม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านหลักความโปร่งใส ข้อที่ 5 เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงาน โครงการต่างๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน จึงควรทำการวิจัยหาปัจจัย ปัญหาของการบริหารในด้านความโปร่งใส ต่อไป

2) ผลการวิจัยในข้อเสนอแนะ ด้านหลักคุณธรรม ข้อที่ 1 การส่งเสริมบุคลากรให้ตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม มีค่าความถี่มากที่สุด จึงควรทำการวิจัยศึกษาปัญหาความต้องการในด้านดังกล่าว ต่อไป

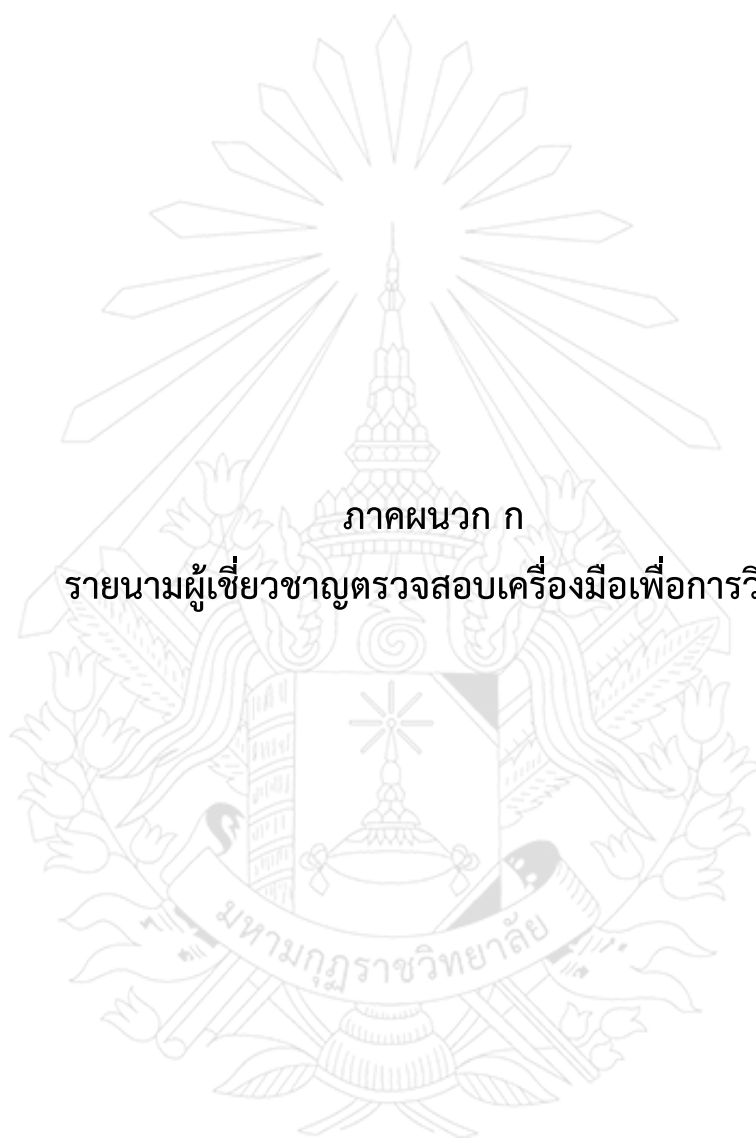
บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การปกครอง, กรม. (2537). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537*. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- จตุพร ผ่องสุข. (2550). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุมพล หนิมพานิช. (2550). *การวิเคราะห์นโยบาย-ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2543). *ธรรมาภิบาลกับราชการไทย*. ในเอกสารประกอบการสัมมนาของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (หน้า 25). นนทบุรี : สำนักงานสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ก.พ.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). *ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมไทยในขั้นที่สอง*, *กรมประชาสัมพันธ์*. 3(5), 9-11.
- นพพล สุรณรงค์รินทร์. (2547). *การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเพ็ง สมเสนา. (2559, 24 กันยายน). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2549). *การศึกษาคือความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2537). *การปกครองท้องถิ่นไทย ภาควิชาการปกครองการพัฒนาทางการเมือง โดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการเรียนการสอน.
- ปอง ปรีอปรัก. (2559, 24 กันยายน). นายกองค์การบริหารส่วนตำบล. สัมภาษณ์.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชณี ภูตระกูล. (2550). *ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย*. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 7, 13.
- ไผ่ บุญจง. (2559, 24 กันยายน). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2545). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือ ดร.พรนพ.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 11 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 6-7

- มัทนา เหลืองนาคทองดี. (2552). *ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย*. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (2542, 30 มิถุนายน), *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 9
- ลี บุญตา. (2559, 25 กันยายน). ประชาคมหมู่บ้าน. สัมภาษณ์.
- วิโรจน์ สุดสังข์. (2559, 24 กันยายน). กำนัน, สัมภาษณ์.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2551). *ขีดความสามารถในการจัดหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรอบวิเคราะห์เบื้องต้น*. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. 6(1), 78-104.
- สิทธิชัย ทองอินทร์. (2559, 24 กันยายน). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุธรรม รัตน์โชติ. (2548). *การจัดการธุรกิจทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัตตรา วิมลสมบัติ. (2554). *ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์*. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัมฉา สามเณียง. (2555). *การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในนครนะพนักงานส่วนตำบลอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุบล คำไสย. (2559, 25 กันยายน). ประชาคมหมู่บ้าน. สัมภาษณ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. ผศ.ดร. สุรสิทธิ์ ไกรสิน

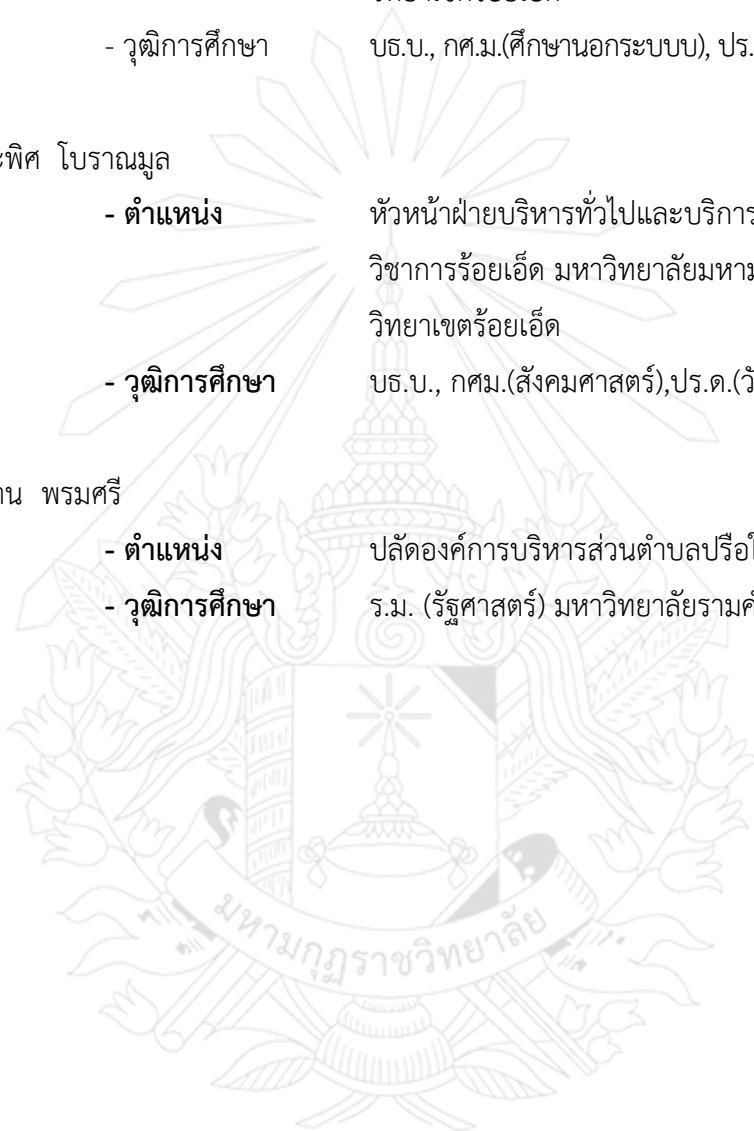
- ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา บช.บ., กศ.ม.(ศึกษานอกระบบ), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

2. ดร. ประพิศ โบราณมูล

- ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการศูนย์บริการ
วิชาการร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา บช.บ., กศ.ม.(สังคมศาสตร์), ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์)

3. นายสมาน พรหมศรี

- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่
- วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่
อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อกำหนดแนวทางในการบริการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ให้สามารถปรับตัวรองรับการปฏิบัติงานใหม่ที่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 คำตอบทุกคำตอบจะใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในภาพรวม

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

พระอธิการเลิศ คเวสโก (สาระพงษ์)

นักศึกษาปริญญาโท สาขา รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18-29 ปี

() 30-39 ปี

() 40-49 ปี

() 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา/ปวช. หรือเทียบเท่า

() ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ประกอบอาชีพ

() เกษตรกรรม

() ค้าขาย/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว

() รับจ้างทั่วไป/กรรมกร

() รับราชการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ปรือใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาคำถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ซึ่งมีความหมายของคะแนนเพื่อการวิจัย ดังนี้

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่	ระดับการนำมาใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ด้านหลักนิติธรรม					
1. การออกบัญญัติ โดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง					
2. การทำประชาพิจารณ์ การออกบัญญัติที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน					
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลปรีอใหญ่	ระดับการนำมาใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. มีนโยบายรณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลัก นิติธรรม					
5. บริหารงานมีความชัดเจนปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ					
2. ด้านหลักคุณธรรม					
1. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เที่ยงตรงเป็นธรรม					
2. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ พร้อมให้บริการ					
3. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน บริหารงานโดยยึดหลักความ ถูกต้องเป็นธรรม					
4. ผู้บริหาร สมาชิก พนักงาน ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี					
5. ผู้บริหาร พนักงาน มีจิตสำนึก ยึดหลักการให้บริการ ประชาชนเป็นหลัก					
3. ด้านหลักความโปร่งใส					
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบแผนงาน โครงการต่างๆ					
2. การบริหารงานโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นหลัก					
3. การทำงานองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผย ตรงไปตรงมา					
4. จัดเก็บภาษี จัดงบประมาณ กระทำอย่างเป็นธรรม					
5. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต่อสาธารณชน					
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม					
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่อง ผลกระทบที่มีต่อชุมชน					
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นด้านการบริหาร ทรัพยากรต่อการจัดทำแผนพัฒนา					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลปรีอใหญ่	ระดับการนำมาใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านการกุศล					
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่างๆ					
5. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน					
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ					
1. ดำเนินการโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม					
2. เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
3. บริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม					
4. การให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน					
5. รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น					
6. ด้านหลักความคุ้มค่า					
1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม					
2. การรณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ					
3. จัดอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ มีความเหมาะสม มีความทันสมัย					
4. จัดสรรบุคลากรมีความเหมาะสม มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่					
5. การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ

1. หลักนิติธรรม

ข้อเสนอแนะ

.....

2. หลักคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

.....

3. หลักความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะ

.....

4. หลักมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

.....

6. หลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

.....

ภาคผนวก จ

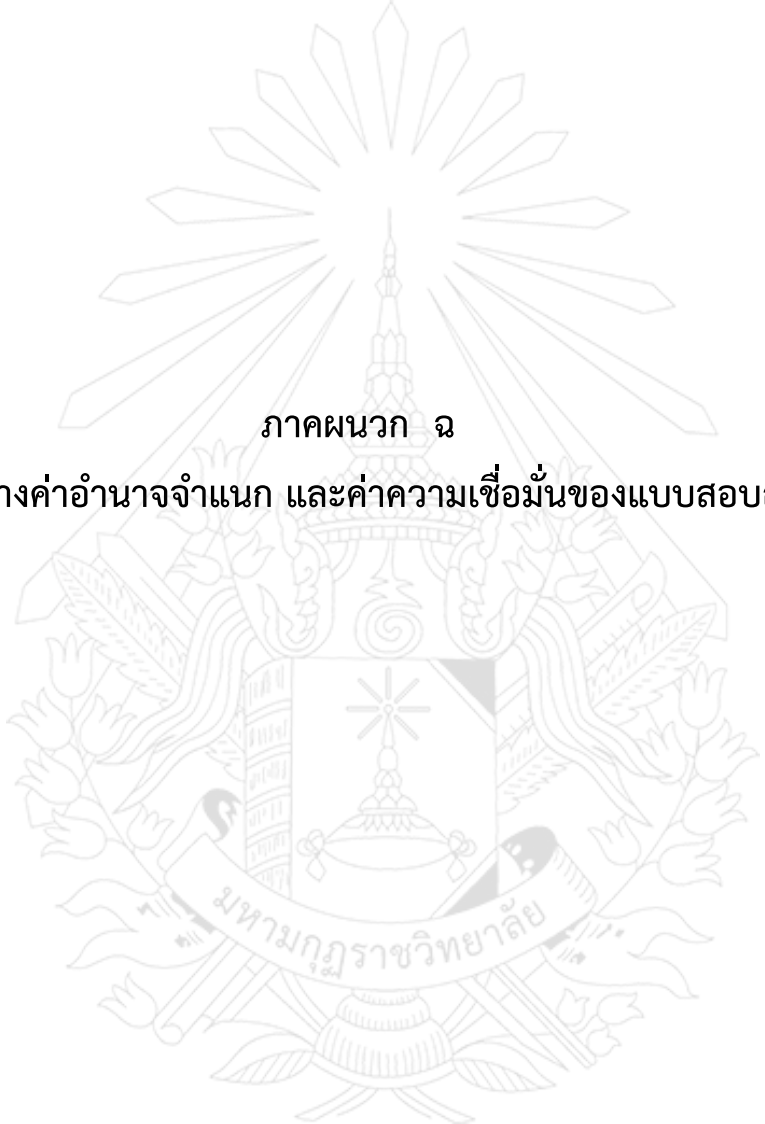
แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องประสิทธิภาพของแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัย (IOC)

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องประสิทธิภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ข้อ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	1	0	1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	0	1	1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 14	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	1.0	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	1	0	1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 21	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 23	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 24	1	1	0	0.67	ใช้ได้
ข้อ 25	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	1	1	1	1.00	ใช้ได้

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ข้อ 28	0	1	1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ
ตารางค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	166.1058	287.3079	.6592	.8887
A2	165.9153	295.4502	.7690	.8805
A3	165.2275	292.9958	.7237	.8874
A4	166.3704	291.3940	.5949	.8876
A5	165.1587	289.2194	.5615	.8867
B1	165.7989	294.2998	.7668	.8871
B2	165.1005	290.2505	.6021	.8866
B3	166.2593	295.0229	.7989	.8868
B4	165.8624	294.0235	.6307	.8869
B5	165.7672	293.8604	.6836	.8865
C1	166.0476	293.4924	.7734	.8808
C2	166.2275	298.2831	.7812	.8875
C3	166.1164	293.6140	.7839	.8875
C4	165.8730	294.0157	.7637	.8879
C5	165.3333	291.4043	.5156	.8874
D1	165.7354	299.9828	.5782	.8883
D2	165.1640	296.3293	.6157	.8881
D3	164.9312	294.8835	.6217	.8882
D4	165.3016	294.5415	.7540	.8872

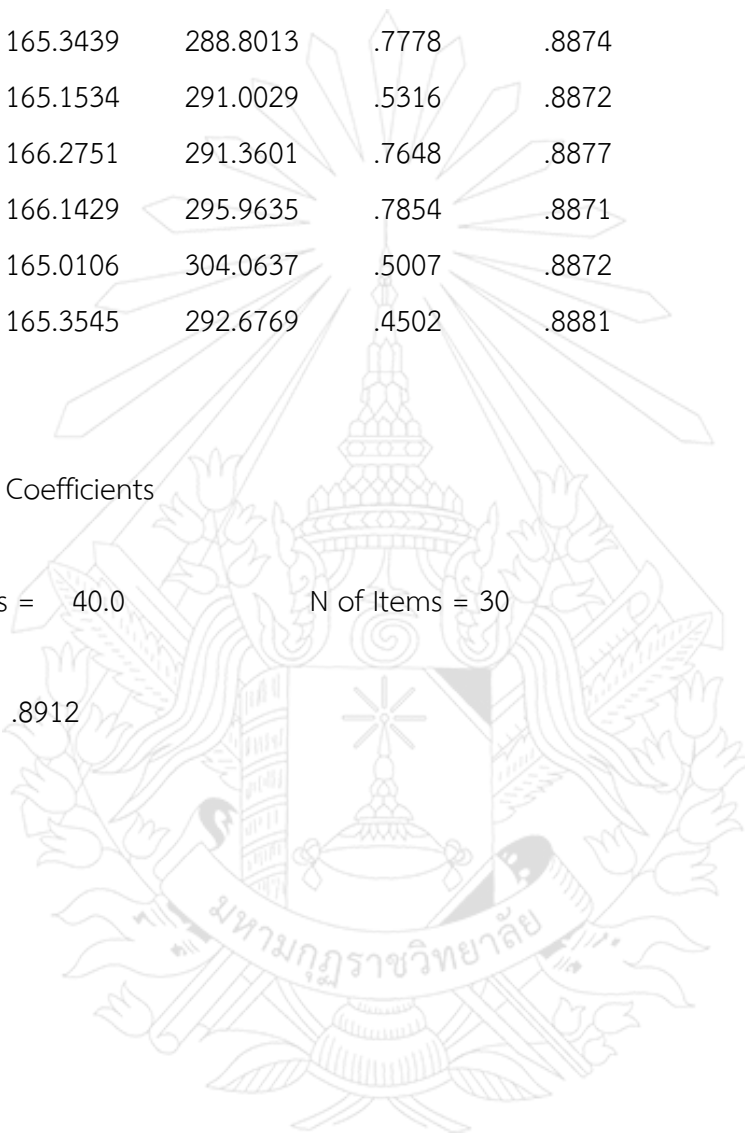
D5	165.2751	293.8282	.7470	.8873
E1	165.0423	290.2216	.5235	.8871
E2	165.0899	295.2844	.7352	.8875
E3	165.2540	293.7756	.7836	.8875
E4	165.8730	295.2497	.7059	.8879
E5	165.3439	288.8013	.7778	.8874
F1	165.1534	291.0029	.5316	.8872
F2	166.2751	291.3601	.7648	.8877
F3	166.1429	295.9635	.7854	.8871
F4	165.0106	304.0637	.5007	.8872
F5	165.3545	292.6769	.4502	.8881

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0

N of Items = 30

Alpha = .8912

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบการสัมมนา

สัมภาษณ์ นายปอง ปรี้อปรัก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลปรี้อใหญ่

สัมภาษณ์ นายวิโรจน์ สุดสังข์ กำนันตำบลปรี้อใหญ่

สัมภาษณ์ นายไผ่ บุญสูง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6

สัมภาษณ์ นายสิทธิชัย ทองอินทร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 16

สัมภาษณ์ นายบุญเพ็ง สมเสนา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 18

สัมภาษณ์ นายอุบล คำไสย ประธานประชาคม หมู่ที่ 6

สัมภาษณ์ นายลี บุญตา ประธานประชาคม หมู่ที่ 16

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พระอธิการเลิศ คเวสโก (สาระพงษ์)
วัน/เดือน/ปีเกิด	13 กุมภาพันธ์ 2519
สถานที่เกิด	83 หมู่ที่ 4 บ้านกลาง ตำบลลมหักดี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99 หมู่ที่ 6 วัดโนนสมบุรณ์ ตำบลปรือใหญ่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	ศาสตราจารย์บัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2556	

